

İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ISPARTA İLİ YENİŞARBADEMLİ İLÇESİNİN EKOTURİZM
POTANSİYELİNİN SWOT ANALİZİ ARACILIĞIYLA BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayşe TATKAN

EKOTURİZM ANA BİLİM DALI

TEMMUZ 2018

İZMİR KÂTİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ISPARTA İLİ YENİŞARBADEMLİ İLÇESİNİN EKOTURİZM
POTANSİYELİNİN SWOT ANALİZİ ARACILIĞIYLA BELİRLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ayşe TATKAN

140109013

Ekoturizm Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Zehra Nuray NİŞANCI

TEMMUZ 2018

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Fen Fakültesi Enstitüsü'nün Y140109013 numaralı Yüksek Lisans öğrencisi, "Ayşe TATKAN" ile ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı "**İSPARTA İLİ YENİŞARBADEMLİ İLÇESİNİN EKOTURİZM POTANSİYELİNİN SWOT ANALİZİ ARACILIĞIYLA BELİRLENMESİ**" başlıklı tezini, aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Zehra Nuray NIŞANCI

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

Jüri Üyeleri:

Prof. Dr. Mustafa Alparıslan

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

Doç. Dr. Ebru Yeşim Özkan

Ege Üniversitesi

Teslim Tarihi:

Savunma Tarihi:

ÖNSÖZ

Turizm, insanların yaşadıkları yer dışında yaptıkları seyahatleri sırasında geçici konaklamaları sebebiyle oluşan ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili faaliyetlerdir. Her alanda çevreci olmanın gerekliliğinin tartışıldığı günümüz dünyasında, turizm de çevreci bir bakışla ele alınınca, turizmin doğaya verdiği zararı azaltacak kurallara dayanan, “Ekoturizm” kavramı ortaya çıkmıştır.

Ekoturizm, doğal çevre ile barışık, onunla iç içe gerçekleştirilen bir turizm çeşididir. Ekoturizmde doğal hayat yönünden önemli bir yere sahip alanların bozulmadan, tahrip edilmeden, olduğu gibi muhafaza edilerek turizme kazandırılması söz konusudur.

Isparta ili doğal ve kültürel özellikleriyle, önemli bir ekoturizm potansiyeline sahiptir. Isparta ili Yenişarbademli ilçesini konu alan bu araştırmada, yörede ekoturizm potansiyelinin olup olmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır.

Çalışma sırasında yakın ilgi ve desteğini gördüğüm tez danışmanım Sayın Doç.Dr. Zehra Nuray NİŞANCI'ya teşekkür ederim. Yüksek Lisans eğitimimde ve tez konumun belirlenmesinde bana yol gösteren, bilgilerini aktaran değerli hocam Prof. Dr. Musa GENÇ'e teşekkürlerimi sunarım. Çalışma alanı olan Yenişarbademli'de yardımlarını esirgemeyen, düşüncelerini, bilgilerini paylaşan ve bana zaman ayırıp araştırmalarımın eşlik eden Yenişarbademli Belediye Başkanı Sayın Mustafa ERDEM'e ve anketi ilçede uygularken yardımlarını esirgemeyen İ. Halil ÖZATA ve Mesut BAŞER beyefendilere teşekkür ederim. Son olarak çalışmalarımın her aşamasında maddi ve manevi yönden desteğini hiç esirgemeyen, hep yanımda olan eşim Temel TATKAN'a teşekkür ediyorum.

Ayşe TATKAN

TEMMUZ 2018

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR	viii
TABLO LİSTESİ	x
ŞEKİL LİSTESİ	xii
ÖZET.....	xv
ABSTRACT	xvi
1. GİRİŞ	1
2. TURİZM VE EKOTURİZM	3
2.1. Turizm Kavramı	3
2.2. Turizm Türleri.....	4
2.2.1. Katılan kişi sayısına göre turizm türleri	4
2.2.1.1. Bireysel (ferdi) turizm.....	4
2.2.1.2. Kitle turizmi	5
2.2.1.3. Grup turizmi	5
2.2.2. Ziyaret edilen yere göre turizm türleri	5
2.2.2.1. İç turizm	5
2.2.2.2. Dış turizm.....	6
2.2.3. Katılanların yaşlarına göre turizm türleri.....	6
2.2.3.1. Gençlik turizmi	6
2.2.3.2. Orta yaş turizmi.....	6
2.2.3.3. Üçüncü yaş turizmi	6
2.2.4. Katılanların sosyo-ekonomik durumlarına göre turizm türleri	7
2.2.4.1. Sosyal turizm.....	7
2.2.4.2. Selektif (lüks) turizm.....	7
2.2.5. Katılanların amaçlarına göre turizm türleri.....	7

2.2.5.1. Deniz turizmi.....	7
2.2.5.2. Kongre turizmi	8
2.2.5.3. Termal turizmi.....	8
2.2.5.4. Yat turizmi	8
2.2.5.5. Mağara turizmi	9
2.2.5.6. Doğa ve kış turizmi	10
2.2.5.7. Av turizmi	10
2.2.5.8. Golf turizmi	10
2.2.5.9. İnanç turizmi	11
2.2.5.10. Yayla turizmi	11
2.2.5.11. Akarsu-rafting turizmi.....	12
2.3. Ekoturizm.....	12
2.3.1. Ekoturizmin tanımı	12
2.3.2. Ekoturizmin özellikleri.....	14
2.3.3. Ekoturizmin amaçları	15
2.3.4. Ekoturizmin ilkeleri	16
2.3.5. Ekoturizmin etkileri	17
2.3.5.1. Çevresel etkiler	17
2.3.5.2. Sosyal etkiler.....	18
2.3.5.3. Ekonomik etkiler.....	18
3. SWOT ANALİZİ	20
4. ISPARTA İLİ YENİŞARBADEMLİ İLÇESİNİN EKOTURİZM POTANSİYELİNİN SWOT ANALİZİ ARACILIĞIYLA BELİRLENMESİ ..	29
4.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi	29
4.2. Araştırmada Kullanılan Yöntem	30
4.3. Araştırma Sahasının Yeri ve Sınırları	31
4.3.1. Coğrafi konum	32
4.3.2. Tarihçesi.....	34
4.3.3. Turizm değerleri.....	35
4.4. Araştırmanın Bulguları ve Tartışma	54

4.4.1. Sosyo-Demografik bulgular	54
4.4.2. Yenişarbademli'nin swot analizi.....	57
4.4.3. Yenişarbademli'ye ilişkin bulgular	63
4.4.4. Ekoturizme ilişkin bulgular.....	67
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	71
KAYNAKLAR	79
EKLER.....	89
ÖZGEÇMİŞ.....	93

KISALTMALAR

BAKA : Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı

ETUDOSD : Eğirdir Turizm Tanıtma ve Sporları Derneği

GES : Güneş Enerji Santrali

UET : Uluslararası Ekoturizm Topluluğu

WTO : Dünya Turizm Örgütü

TABLO LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 3.1: Bir İşletmede Swot Örneği	25
Tablo 4.1: Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	56
Tablo 4.2: Katılımcıların Demografik Özellikleri.....	57
Tablo 4.3: Yenişarbademli İlçesinin Güçlü Yönleri	59
Tablo 4.4: Yenişarbademli İlçesinin Zayıf Yönleri	61
Tablo 4.5: Yenişarbademli İlçesinin Çevresel Tehditleri.....	62
Tablo 4.6: Yenişarbademli İlçesinin Çevresel Fırsatları	63
Tablo 4.7: Yenişarbademli İlçesinin Anılma Adı	64
Tablo 4.8: Yenişarbademli İlçesinde Yapılan Faaliyetler	65
Tablo 4.9: Yenişarbademli İlçesini İlk Nasıl Duydunuz?	66
Tablo 4.10: Yenişarbademli İlçesinin Dikkat Çekici Özelliği	66
Tablo 4.11: Yenişarbademli İlçesinde Turizmin Canlanması İçin Yapılacaklar	67
Tablo 4.12: Çevre, Doğa ve Ekoturizm İle İlgili Görüşler	68

ŞEKİL LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 4.1: Isparta ilinin Türkiye haritasındaki yeri	32
Şekil 4.2: Isparta ilinin ilçeleri	33
Şekil 4.3: Yenişarbademli yön haritası	33
Şekil 4.4: Beyşehir Gölü çevresinde Yenişarbademli'nin konumu.....	34
Şekil 4.5: Şehitler Anıtı.....	35
Şekil 4.6: Pınargözü Mağarası ağız kısmı.....	37
Şekil 4.7: Pınargözü Mağarası.....	38
Şekil 4.8: Pınargözü piknik alanı.....	38
Şekil 4.9: Pınargözü Mağarası'nın içi	39
Şekil 4.10: Bulunan çini örnekleri	40
Şekil 4.11: Kubad-ı Abad Sarayı	41
Şekil 4.12: Malanda Köşkü	41
Şekil 4.13: Kız Kalesi Adası.....	42
Şekil 4.14: Dedegöl Dağı'na Melikler Yaylasından bakış	43
Şekil 4.15: Dedegöl Dağı.....	44
Şekil 4.16: Beyşehir Gölü ve Dedegöl Dağı.....	44
Şekil 4.17: Karagöl	45
Şekil 4.18: Kuzugöbeği Mantarı.....	45
Şekil 4.19: Dedegöl bitkisi	46
Şekil 4.20: Kara Yosunu.....	47
Şekil 4.21: Çiğdem Çiçeği	47
Şekil 4.22: Beyçam Anıt Ağacı	48
Şekil 4.23: Beyçam Anıt Ağacı bilgi tabelası.....	48
Şekil 4.24: Yaylalar haritası	49
Şekil 4.25: Melikler Yaylası.....	49

Şekil 4.26: Dedegöl Dağı etekleri.....	50
Şekil 4.27: Melikler Yaylası girişi	50
Şekil 4.28: Dedegöl Dağı'nın üzerindeki samanyolu.....	51
Şekil 4.29: Resim çalıştayı	52

ISPARTA İLİ YENİŞARBADEMLİ İLÇESİNİN EKOTURİZM POTANSİYELİNİN SWOT ANALİZİ ARACILIĞIYLA BELİRLENMESİ

ÖZET

Dünyada yaşanan değişimlerle birlikte turizmin çevre üzerinde olumsuz etkiler yaratması, farklı turizm arayışlarına sebep olmuş; doğal kaynakların öncelikli kullanıldığı, sürdürülebilirlik yaklaşımları gündeme gelmiştir. Ekoturizm; çevrenin korunması ve yerel halkın refahını önceleyen, doğal alanlara yapılan çevreye duyarlı seyahatler olarak ele alınmaktadır.

Yenişarbademli, Beyşehir Gölü'nün batısında Toros dağlarının kuzey uzantısı olan Anamas Dağları ile bütünleşmiş; Isparta ilinin, doğal ve kültürel zenginliklere sahip şirin bir ilçesidir. Bu araştırmanın amacı, Yenişarbademli'nin ekoturizm potansiyelini SWOT analizi aracılığıyla ortaya koymaktır. Araştırmada, ekoturizm etkinlikleri için Yenişarbademli'nin uygun olup olmadığına odaklanılmıştır. Bu kapsamda Yenişarbademli'nin güçlü ve zayıf yönleri ile çevresel fırsat ve tehditleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma, teorik, uygulamalı ve keşifsel bir çalışmadır. Teorik kısım literatürden yararlanılarak hazırlanmış; uygulama kısmında, yöre halkının ekoturizm ve ekoturizm etkinlikleri hakkında görüşlerini belirlemek amacıyla anket uygulanmıştır. Bunların yanında, bölgeye bizzat gidilerek doğal ve kültürel kaynaklar yerinde keşfedilmeye çalışılmıştır. Araştırma kapsamında 127 kişi ile yüz yüze anket yapılmıştır. Elde edilen bulgulara göre, Yenişarbademli, ormanları, mağaraları, doğası ve yaylaları ile ekoturizme ev sahipliği yapabilecek potansiyelindedir. Ekoturizm etkinliklerinden ise, dağ yürüyüşü (trekking), kuş gözlemciliği, kamp/karavan turizmi, dağcılık, bisiklet turizmi yapılabilecek alanlara sahiptir. Yenişarbademli'nin en zayıf yönlerinin, ulaşımında yaşanan zorluk, alt yapı yetersizliği ve tanıtım eksikliği olduğu söylenebilir. Katılımcılar, Yenişarbademli'nin eşsiz bir doğal güzelliğe sahip olduğuna; ekoturizm etkinlikleri yapılabilmesi için altyapının hazır hale getirilmesine; yörenin tanıtımının yapılması ve etkinliklerin geniş kitlelere duyurulması gerektiğine dikkat çekmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Ekoturizm, SWOT Analizi, Yenişarbademli

THE POTENTIAL OF ECOTOURISM IN ISPARTA YENİŞARBADEMLİ DETERMINATION RELATED TO PARTNERSHIP BY SWOT ANALYSIS

ABSTRACT

Along with the changes taking place in the world, the negative impacts on the tourism environment have caused different tourism researches; sustainability approaches, where natural resources are primarily used, had been discussed. Ecotourism; is taken into consideration as a environment-friendly travel to natural areas, which emphasizes the protection of the environment and the prosperity of the local population.

Isparta is a charming town with natural and cultural riches. It is integrated with the Anamas Mountains, which is the northern extension of the Taurus Mountains to the west of Lake Beyşehir. The purpose of this research is to reveal the ecotourism potential of Yenişarbademli through SWOT analysis. The survey focused on whether or not Yenişarbademli is suitable for ecotourism activities. In this context, the strengths and weaknesses of Yenişarbademli and the environmental opportunities and threats were tried to be determined.

Research is a theoretical, practical and exploratory study. The theoretical part was prepared by using the literature; a questionnaire was applied to determine the opinions of local people about ecotourism and ecotourism activities. Besides these, natural and cultural resources have been tried to be discovered by being gone to the region specially. A face-to-face survey was conducted with 127 people. According to the findings obtained, it is a potential to host ecotourism with its forests, caves, nature and springs. Among the ecotourism activities there are mountain trekking, bird watching, camping /caravan tourism, mountaineering, bicycle tourism. It can be said that the weaknesses of Yenişarbademli are the difficulties in transportation, lack of infrastructure and lack of publicity. Participants point out that Yenişarbademli has a unique natural beauty; to make infrastructure ready for ecotourism activities; the promotion of the event and the activities should be announced to a large mass.

Keywords: Tourism, Ecotourism, Swot Analysis, Yenisarbademli

1. GİRİŞ

1990'lı yıllardan itibaren genel bir anlayış olan deniz-kum-güneş üçlemesi, zaman içerisinde konaklama, dinlenme, eğlenme ve yeme-içme olgusu turizm sektöründe yeni arayışlara neden olmuştur. Dünya ölçeğinde hızla artan çevre sorunları doğal yaşamı büyük oranda tehdit ederken, gelişmiş ülkeler bu sorunla baş edebilmek için daha çevreci bir yaşam biçimini benimsemeye başlamışlardır. Her alanda çevreci olmanın gerekliliğinin tartışıldığı günümüz dünyasında, turizm sektörü de bundan nasibini almıştır. Bunun nedeni, kitlesel turizmin çevreye verdiği kalıcı zararlarıdır.

Gün geçtikçe lüks turizm hareketlerine katılım azalmakta; daha çok kırsal alanlarda ve doğayla iç içe turizm anlayışına ilgi giderek artmaktadır. Turizmin çevreci anlayışı "Ekoturizm" kavramını ortaya çıkarmıştır. Çevreyi koruyan, hane halkı refahını gözeten ve kollayan, doğaya duyarlı, alternatif bir turizm çeşidi olan ekoturizm, sürdürülebilirlik ilkesini de içeren bir etkinlik alanıdır.

Özellikle uluslararası turizm talebinin yapısındaki değişiklikler, artan eğitim seviyeleri ve çevre konularına karşı çoğalan ilgi ekoturizme ve ekoturizm seyahatlerine olan talebi artırmaktadır. Doğa temelli turizmde en hızlı büyüyen turizm çeşidi ekoturizmdir. Doğa turizmine yönelik talep artışı bu alanda yapılacak çalışmaların önemini de artırmaktadır. Mevcut doğal kaynaklarıyla önemli bir yere sahip olan ülkemizde, ekoturizm ile ilgili yapılacak çalışmalar, turizmin geleceğine yön verecek önemli adımlar olacaktır [1].

Isparta ili ve ilçeleri, gerek doğal güzellikleri gerekse iklim özellikleri ile ekoturizm için oldukça elverişlidir. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından 2023 Türkiye Turizm Stratejisi kapsamında, Göller Bölgesi, dolayısıyla Isparta, "Ekoturizm Gelişim Bölgesi" kapsamına alınmıştır. Yenişarbademli'nin mülki sınırlarının yüzde doksan sekizi birinci derece Doğal Sit Alanı olarak ilan edilmiştir. Bu da ilçenin gelişmesinin önündeki en büyük engel olarak değerlendirilmektedir. Yenişarbademli'nin sit alanı ilan edilmesi ilçe merkezinde hiçbir işlemin

yapılamamasına (yolların tamir, bakımı vs.), ilçenin gelişmemesine ve büyümemesine neden olmaktadır.

Bu araştırmanın amacı, Isparta iline bağlı olan Yenişarbademli ilçesinin ekoturizm potansiyelini ortaya koymaktır. Araştırmada, ilçenin ekonomik gelişimine katkı sağlayacağı düşünülen ekoturizm etkinlikleri için, yörenin uygun olup olmadığına odaklanılmıştır.

Giriş ve sonuç dışında üç bölümden oluşan araştırmanın ilk bölümünde turizm ve ekoturizm kavramlarına ayrıntılı bir biçimde yer verilmiştir. İkinci bölümde SWOT Analizi detaylı olarak ele alınmış; örnek bir SWOT tablosu sunulmuştur. Üçüncü bölümde araştırma alanı olarak Yenişarbademli'nin coğrafik konumu ile birlikte turizm ve ekoturizme kaynak oluşturacak tüm zenginlikleri tanıtılmış, ekoturizm potansiyelinin ortaya konulmasına yönelik araştırmaya dair anket uygulamasının bulguları paylaşılmıştır.

2. TURİZM VE EKOTURİZM

2.1. Turizm Kavramı

Uluslararası Turizm Akademisi 1953 yılında yayımladığı sözlükte turizmin İngilizce tour sözcüğünden geldiğini, Fransızca'da çevre yolculuğu ya da gezisi anlamına gelen tour sözcüğünden alındığını belirtmiştir [2]. Turizm kelimesi İbranicede “tora” (araştırma, öğrenme) kökünden gelmektedir ve dinlenme, öğrenme faaliyeti, insanın kendini geliştirmesi ile ilgilidir [3]. Turizm kelimesinin kökeni Genç Hint Avrupa dillerinde ise “terə”, Grekçe’de “tornos”, Latince’de “tornus” anlamında kullanılmış olup ilk modern anlamdaki kullanımı, Fransızca’da “zevk ve merak için gezen kimse”, İngilizce’de ise, “Grand Tura katılan kimse” anlamlarında ifade edilmiştir. 1891 yılında Ahmet İhsan’ın “Avrupa’da Ne Gördüm” isimli eserinde Türkçe’de ilk kullanımı görülmüştür. Rezaizade Mahmut Ekrem’in “Araba Sevdası” adlı eserinde turizm kelimesinin kökeni olan “tur” kelimesinin Türkçe’deki ilk kullanımı görülmüştür [4].

Turizm, insanların yaşadıkları yer dışında yaptıkları seyahatleri sırasında geçici konaklamaları sebebiyle oluşan ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili faaliyetlerdir. Turizmin tanımları zaman içinde sadece ekonomik boyutuyla değil sosyal boyutuyla da çeşitlenme göstermiştir [5].

Yazarlar turizm tanımına farklı yönden bakıp farklı tanımlar yapmışlardır. İlk turizm tanımı 1905 yılında Guyer-Feuler tarafından yapılmıştır. Bu tanıma göre turizm, gitgide artan hava değişimi ve dinlenme ihtiyaçları, kaynağını doğa ve sanattan alan ilgi çekici güzellikleri görme arzusuna; doğanın tüm insanlara mutluluk sağladığı görüşüne dayanan ve bilhassa ticaretin ve sanayinin gelişimiyle birlikte ulaşım araçlarının mükemmel seviyeye gelmelerinin neticesinde ulusların ve toplulukların kaynaşmalarını sağlayan “modern” çağa mahsus bir olaydır [6]. Hermann Von Schullar turizmi, farklı bir ülke, şehir veya bölgeden yabancıların gelmesi ve geçici süre konaklamalarıyla oluşan hareketin ekonomik yönüyle alakalı faaliyetlerin tümü olarak ifade etmiştir. Edmood Picard turizmin ana işlevinin ülkeye yabancı döviz kaynaklarının girmesini sağlamak ve turistlerin yaptığı harcamaların ekonomiye

sağladığı katkıları araştırmak olduğunu belirtmiştir. M.Meyer ise turizmi, her insanda farklı seviyelerde bulunan kaçma ve uzaklaşma isteklerinden meydana gelen psikolojik kaynaklı yer değiştirme hareketi olarak ifade etmiştir. Uluslararası turizm sözlüğü ise turizmi, zevk amaçlı gerçekleştirilen geziler ve seyahatleri yapmak için ortaya konulan insan hareketlerinin tümü olarak adlandırmıştır [6].

Turizmin öznesi insandır ve turizmin odak noktasını oluşturan insan, turist sözcüğü ile ifade edilmektedir. Turist, turizm faaliyetlerinde bulunan, sürekli olarak yaşadığı yerden geçici süreliğine çıkıp ticari kazanç olmadan seyahat edip konaklayan, psikolojik tatmin peşinde olan, sınırlı miktarda harcama gücü ve sınırlı zamanıyla tüketim yapan insandır [7]. Smith (1989), turisti değişim yaşamak amacıyla kendi isteğiyle evden uzakta bir yeri geçici süreliğine ziyaret eden bir kişi olarak tanımlamıştır [8]. Ogilvy turist tanımını; sürekli yaşadığı yerden en çok bir yıl süre ile ve geçici olarak seyahat ettiği yerlerde kazanmadığı parayı harcayan kişi olarak ifade etmektedir. Norval 1936 yılında turist tanımını, sürekli yaşama ve gelir elde etme amacı olmadan yabancı bir ülkeye giden ve bu ülkede geçici süre kalma maksadıyla başka yerde çalışıp kazandığı parayı harcayan kişi olarak ifadelendirmektedir [6].

2.2. Turizm Türleri

Turizm kavramının zamanla zenginleşmesi ve değişmesiyle birlikte turizmin türleri konusunda farklı sınıflandırmalar yapılmaktadır. Turizm, katılan kişi sayısına göre, ziyaret edilen yere göre, katılanların yaşlarına göre, katılanların sosyo-ekonomik durumlarına göre, katılanların amaçlarına göre sınıflandırılmaktadır [9].

2.2.1. Katılan kişi sayısına göre turizm türleri

Bu ayrım turizme katılan bireylerin sayısına göre bireysel, kitle ve grup turizmi olmak üzere üç grupta incelenmektedir [9].

2.2.1.1. Bireysel (ferdi) turizm

İnsanlar yeni yerler görme, macera arama veya başka sebeplerle turizme bireysel olarak katılmaktadır. Bu turizme katılanlar toplumsal olarak değerlendirildiğinde,

genellikle maddi durumları iyi olan gençler, öğrenciler ya da okuldan yeni mezun olmuş kimseler olduğu görülmektedir [9].

2.2.1.2. Kitle turizmi

1950'lerden beri hızlı bir gelişim içerisinde olan kitle turizmi, insanların turizme büyük kitleler halinde katıldıkları turizm türü olarak ifade edilmektedir [9]. Kitle turizmi, turistlerin sayıca fazla olarak, turistik yerleri ziyaretleriyle gerçekleşen bir turizm türüdür. Kitle turizminin turistik yerler bakımından kazançları olmasına karşın, çevresel, sosyal ve kültürel bozulmalara da sebep olduğu ifade edilmektedir [10].

2.2.1.3. Grup turizmi

Farklı toplumsal grupların turizme birlikte katılmalarıyla gerçekleşen turizm türü olarak ifade edilmektedir. Bu turizm türü katılan kişi sayısının sınırlı olması yönüyle kitle turizminden farklıdır. Kişi sayısı 11 ile 16 arasında olup dernek üyeleri, öğrenci grupları, meslek gruplarının katılımı ile gerçekleştirilen turizm türüdür [9].

2.2.2. Ziyaret edilen yere göre turizm türleri

Ziyaret edilen yere göre turizm türlerinin literatürde iç turizm ve dış turizm olarak ikiye ayrılmaktadır.

2.2.2.1. İç turizm

İç turizm, bir ülkede yaşayan kişilerin çeşitli amaçlarla kendi ülkeleri sınırları içinde geçici bir süreliğine yer değiştirmelerinden kaynaklanan faaliyetlerin tümüdür [11]. Pasaport, vize gibi izin belgeleri ve döviz işlemleri ile yabancı dil bilgisi gerektirmeyen iç turizm, ulusal gelirin bölgeler arasındaki dağılımına katkı sağlamakta, ekonomiye döviz getirici etkisi bulunmamaktadır. İç turizm, turizme katılan bireylerin kendi ülkelerinin doğal ve kültürel değerlerini tanımalarına katkıda bulunan, iş yaşamlarında üretkenliklerini artıran, bireylere sosyal fayda sağlayan turizm türüdür [6].

İç turizm, kişilerin çevrelerini ve ülkelerini daha iyi tanımalarını, kişilerin ulusal birlik bilincine ulaşmalarını, kişilerin ulusal dayanışma içinde olmalarına olanak sağlamaktadır [12].

2.2.2.2. Dış turizm

Dış turizm, ülke vatandaşlarının yabancı bir ülkeye seyahatlerini ve yabancıların bir ülkeyi seyahatlerini ifade etmektedir. İç turizmden farkı, pasaport, döviz, vize gibi izin belgeleri gerektirmesidir. Dış turizmin döviz getirici etkisi en önemli özelliğidir. Bu yönüyle bakıldığında dış aktif turizm ve dış pasif turizm olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır [9]. Bir ülkeye gelen yabancı turistler aktif dış turizmi meydana getirir. Dış aktif turizmde gelir unsuru bulunmaktadır [13]. Dış pasif turizm, ülke vatandaşlarının yurt dışına yaptıkları seyahatler olup döviz çıkışına yol açmakta ve ödemeler dengesi üzerinde olumsuz etkiye neden olmaktadır [14].

2.2.3. Katılanların yaşlarına göre turizm türleri

Katılanların yaş durumu ile turizme katılmaları arasındaki ilişkiye göre turizm, gençlik turizmi, orta yaş turizmi ve üçüncü yaş turizmi olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır [14].

2.2.3.1. Gençlik turizmi

15-24 yaş arasındaki bireylerin aile yakınları olmadan turizme katılmalarıdır [9]. Gençler psikolojik yapıları sebebiyle harekete, maceraya ve değişime açık olup turistik faaliyetlere katılma düzeyleri diğer yaşlardan daha yüksektir [15].

2.2.3.2. Orta yaş turizmi

25-64 yaş arasındaki bireylerin turizme katılmalarıdır. Bu turizm türüne katılan bireyler çalışma çağındadır ve genellikle hepsinin ailesi bulunmaktadır. Bu sorumluluklar, orta yaş turizmini diğer turizm türlerinden ayıran etkenlerden biridir [13].

2.2.3.3. Üçüncü yaş turizmi

60 ve üzeri yaş grubundaki bireylerin turizme katılmalarıdır [9]. Gelişmiş ülkelerde, sağlık koşullarının iyileşmesiyle birlikte insan ömrü uzamış; bunun sonucunda da 65

ve üzeri yaştakilerin toplumdaki oranları artmıştır. Sağlık hizmetlerindeki gelişmeler nedeniyle ve çeşitli hastalıkların oranının azalmasıyla birlikte daha etkin ve dinamik bir yaşlı nüfus oluşmuştur. Oluşan bu dinamik yaşlı nüfus, boş zamanlarını değerlendirip, kendilerine tanınan haklar sonucunda yeterli gelirleri olduğundan, turizm sektörü için giderek artan bir müşteri potansiyeli oluşturmaktadırlar. Bu kesim için özellikle mevsim dışı turizm olanakları ucuzluğu sebebiyle çekici olmaktadır [15].

2.2.4. Katılanların sosyo-ekonomik durumlarına göre turizm türleri

İnsanların sahip oldukları toplumsal ve ekonomik durumlar turizme katılımlarında etkilidir. Katılanların sosyo-ekonomik durumlarına göre, turizm sosyal ve selektif (lüks) olarak ikiye ayrılmaktadır [13].

2.2.4.1. Sosyal turizm

Sosyal Turizm, satın alma gücü az olan ya da sınırlı halk gruplarının özel bazı önlem ve teşviklerle turizme ve satın alma olayına katılmalarıdır. Başka bir ifadeyle, gelir durumu ve satın alma gücü düşük bireylerin turizm faaliyetlerinden yararlanabilmeleri için yapılan çalışmalardır [15]. Sosyal turizm kapsamında yer alan toplumsal gruplar işçiler, memurlar, emekliler, gençler, bedensel özürlüler, çiftçiler, esnaf ve zanaatkârlar olarak sıralanabilir [9].

2.2.4.2. Selektif (lüks) turizm

Çoğunlukla gelir durumu yüksek kişilerin gerçekleştirdikleri bir turizm türüdür [16]. Bu turizm türüne katılan bireyler, pahalı konaklama tesislerini tercih etmekte ve her türlü konforu bulunan büyük yolcu gemileri ile seyahat etmektedirler [9].

2.2.5. Katılanların amaçlarına göre turizm türleri

İnsanlar hangi amaçlarla turizme katılıyorsa turizm türü de bu amaca göre ifade edilmektedir [17].

2.2.5.1. Deniz turizmi

Türkiye’de en fazla talep gören turizm türü olup deniz, kum, güneş üçlüsü en önemli unsurdur [18]. Deniz turizmi, bir bireyin yaşadığı yerden uzak bir yere seyahat

etmesini kapsayan, temel noktası deniz çevresi olan eğlence ve dinlenme faaliyetlerini kapsamaktadır. Çok çeşitli aktivite deniz turizmi kapsamına girmektedir. Bunlar; tüplü ve şnorkelli dalış, rüzgâr sörfü, balıkçılık, deniz canlılarını ve kuşlarını gözlemlene, kruvaziyer turizmi ve feribot endüstrisi, yelkencilik, yat turizmi, deniz müzeleri, kutup turizmi, tüm kumsal aktivitelerdir [19].

2.2.5.2. Kongre turizmi

Son yıllarda gelişmekte olan turizm türleri arasında bulunmaktadır. Her yıl giderek artan kongre organizasyonları, bu turizm türünün geleceğinin parlak olacağını göstermektedir [9]. Kongre turizminde, farklı faaliyet alanlarına sahip birçok işletme ortak bir amaç etrafında bir araya gelmektedir. Kongre turizmi, işletmelerin faaliyetlerini ve içinde buldukları destinasyonu tanıtmak ve pazarlamak amacıyla bireysel firmaların ortaklaşa çalışmaları ile şekillenmektedir [20].

2.2.5.3. Termal turizmi

İnsanları turizme çeken nedenlerden biriside sağlıktır. İnsanlar bazen bozulan sağlığı geri kazanmak amacıyla bazen de sağlığı korumak amacıyla sağlık turizmini tercih etmektedir. Termal turizm, doğal şekilde belirli bir sıcaklığa sahip olarak yer üstüne çıkan ve faydalı mineralleri içeren şifalı su, çamur ve buharların bulunduğu bölgelerde, oraya özgü iklim koşulları içinde gerçekleşen turizm türüdür [21]. Kaplıca, ılıca, içmeler gibi şifalı doğal su kaynaklarının sağlık kurallarına uygun bir biçimde tedavi aracı olarak kullanılmasına termalizm denmektedir. Bilinen en eski tedavi ve güzellik yöntemlerinden biridir [15]. Turizm bakanlığı yayımlarında ise, termal sular ile çamurların insan sağlığına olumlu yönde yararı olduğu belirtilmekte; uzman doktorların denetiminde fizik tedavi, rehabilitasyon, egzersiz, psikoterapi, diyet gibi destek tedavilerle birlikte kür uygulamaları için yapılan turizm faaliyeti “termalizm” olarak ifade edilmektedir [22].

2.2.5.4. Yat turizmi

Yat turizmi, yatlarla deniz ve kıyı çevresindeki fırsatları değerlendirmeyi amaçlayan turizm faaliyetidir. Yat turizmi, “insanların çevre kirliliği, gürültü ve kalabalıktan uzaklaşma isteğini karşılayan, insanlara özgürlük, doğaya yakınlık, amatör spor

zevkinin tatmini ve yeni yerler keşfetme isteğine cevap veren turizm şekli” olarak tanımlanmaktadır [23].

Yat turizmi dünya turizminde son yıllarda hızlı bir gelişme göstermektedir. Bu hızlı gelişimde denize ve doğaya olan aşırı sevginin yanında tatil-spor ikilisini beraber yapmak da önemli bir paya sahiptir. Bu konuda Türkiye’de 1975 yılından itibaren bilinçli bir uygulama başlatılmıştır. Türkiye’de koylar yönünden zengin olan Ege ve Akdeniz sahilleri tercih edilmektedir [15].

Denizcilik sektörünün bir parçası olan yat turizmi, turizm faaliyetlerinde önemli bir rol oynar ve genel ekonomi için önemli kaynaklar sağlar. Bu potansiyelin farkına varan hükümet ve özel sektör yat turizmine büyük miktarda yatırım yapmaktadır [24].

2.2.5.5. Mağara turizmi

“Doğal süreçler sonucu oluşan yer altı oyuğuna” mağara denilmektedir. Türkiye’de son yıllarda mağara turizmi konusunda yapılan çalışmalar artmaktadır. Türkiye’de birçok mağaranın bulunması, bu turizm türünün ileride daha fazla gelişeceğini göstermektedir [9].

Türkiye’nin en uzun mağarası, uzunluğu 16 km’den fazla olan Isparta’nın Yenişarbademli ilçesindeki Pınargözü Mağarası, Mersin’deki 1453 metre derinliğinde Peynirlikönü Mağarası en derin mağaradır. 33 mağarada Türkiye’de turizme açılmıştır [25].

Türkiye’de turizm amaçlı kullanılan mağaralar şöyle sıralanabilir [9]:

- İnsuyu Mağarası (Burdur-Antalya),
- Damлатаş Mağarası (Alanya),
- Cennet-Cehennem (Dilek) Mağarası (Silifke Narlıkuyu),
- Eshabı-Keyf (Yedi Uyurlar) Mağarası (Tarsus),
- Karain Mağarası (Antalya),
- İndere Mağarası (Tokat),
- Buzluk Mağarası (Elazığ).

2.2.5.6. Dağ ve kış turizmi

Dağ turizmi, insanların dağların temiz ve güzel havasından faydalanmak için dağlara yönelik yaptıkları turizm türüdür. Dağ turizmi yürüyüş ve tırmanma biçiminde yapılmaktadır [9].

Sanayileşme ve hızlı gelişmenin sonucunda insanlar sıkıcı ve sağlıksız bir ortamdan kurtulmak için kışın karlı, dağlık ve ormanlık bölgelere gitmektedirler. Böylece dağ ve kış turizmi doğmuş ve gelişmiştir. Dünyada dağ ve kış turizmine öncülük eden çalışmaları, özellikle Orta ve Kuzey Avrupa ülkeleri yapmış, bunları Amerika, Kanada ve Japonya gibi ülkeler izlemiştir [15]. Ülkemizde, Bursa Uludağ, Bolu Köroğlu, Kayseri Erciyes, Kars Sarıkamış, Erzurum Palandöken, Kocaeli Kartepe, Antalya Saklıkent, Kastamonu Ilgaz, Isparta Davraz bölgelerinde kış turizmi yapılmaktadır.

2.2.5.7. Av turizmi

Bu turizm türünde avlanmak için seyahat eden insanlara yönelik hizmetler sunulmaktadır. Bazen avlanacak hayvanlar üretme çiftliklerinde beslenmekte ve avlanmaları için doğaya bırakılıp bu hayvanlara yönelik av turizmi yapılmaktadır. Av turizmi, bilinçli bir şekilde belirli bir eğitime dayanarak, doğaya zarar vermeden yapılması gereken sadece olgunluğa erişmiş hayvanların avlanması olayıdır [9].

Av turizmi dünyada önemli bir pazara sahiptir. Türkiye’de ilk resmi av turizmi, devlet tarafından izinli olarak Antalya Düzler Çamı ormanlarında 1981 yılında başlatılmıştır. Bu örnek çalışmalardan sonra, Artvin’in Yusufeli ilçesinde Bozayı ve Dağ Keçisi avı başlatılmıştır. Kaçak avlanmayı önlemede Orman Teşkilatının bazı adımlar attığı ifade edilmektedir [15].

2.2.5.8. Golf turizmi

Golf, doğal engellerle birlikte su, kum ve benzeri yapay engellerinde bulunduğu çimle kaplı alanda değişik özellikteki sopalarla oynanan bir spordur. Başlangıç vuruşunun yapıldığı yerden, parkurun sonundaki deliklere küçük bir topu en az vuruşla deliğe sokmak amacı olan bir açık hava sporudur [26].

Golf turizmine olan ilgi dünyada giderek artmaktadır. Golf turizminin getirilerini önemseyen bazı ülkeler (Malta, Kıbrıs Rum Kesimi, Sicilya, İspanya, Portekiz, Yunanistan) golf turizmini paket tur programları ile turistlere sunmaktadırlar. Golf turizmi sayesinde bu ülkeler turizm sezonunu tüm yıla yaymaktadır. Golf turizmi, ülkelere yeni bir imaj oluşturmaya öncülük etmekte ve sağladığı istihdam olanakları ile işsizliğin azaltılmasında önemli bir rol oynamaktadır [21]. Golf sporu birçok sektörü doğrudan etkilerken iç pazarı hareketlendirmekte ve sektörlere yeni gelişim alanları ve yüksek kâr marjları sağlamaktadır [27].

2.2.5.9. İnanç turizmi

İnanç turizmi, insanların sürekli yaşadıkları, çalıştıkları ve olağan ihtiyaçlarını sürdürdükleri yerlerin dışına, dini inançlarını gerçekleştirmek ve inanç merkezlerini görmek amacıyla yaptıkları turistik gezilerdir [28].

İnanç turizmi, dünyanın en eski turizm türlerinden birisidir. Orta çağda da özellikle Roma, Kudüs gibi destinasyonlarda inanç turizmine rastlanılmıştır. 19.yy'da kitlesel turizm hareketleri ile inanç turizmi yayılma göstermiştir [29].

2.2.5.10. Yayla turizmi

Yayla turizmi, Türkiye'nin alternatif turizm etkinliklerinden birisidir. Yaylaların az bozulmuş doğal yapısı, geleneksel yaşam kültürünü sürdürmeleri, sakin bir ortam sunmaları ülkemizdeki yaylaları gittikçe daha fazla turisti çeken cazibe merkezi haline getirmektedir. Özellikle yazları dağlık alanların ılıman iklimi, yaylacılık faaliyetlerine boş zamanı değerlendirmek için yapılan aktivite işlevi kazandırmıştır [30]. Sanayileşme ve şehirleşme, insanların doğal alanlara ilgisini artırmıştır. Bu gelişmeler, ülkemizde son yıllarda yayla turizminin Karadeniz ve Akdeniz bölgelerinde öneminin artmasına neden olmuştur [31].

Günümüzde yaylacılık, bir alternatif turizm türü olarak önem kazanmakta ve yayla turizmi açısından Türkiye yaylaları yüksek bir potansiyele sahiptir. Ayrıca, yaylaların dağ turizmi alanları ve dinlenme köyü olarak büyük öneme sahip olduklarını bilmek gerekir ve bu sebeple yayla turizmi potansiyelinin korunması gerekmektedir [32].

2.2.5.11. Akarsu-rafting turizmi

Akarsu kaynaklarının çeşitli eğlenceli amaçlar için kullanılması akarsu turizmi olarak ifade edilmektedir. Rafting, trekking, yüzme, av turizmi (balık avlama) gibi turizm türleri, nehir, dere, ırmak gibi akarsularda yapılıncak akarsu turizmi kapsamına girmektedir [9].

Rafting turizmi, vahşi nehirleri amaca uygun bot ile akış yönünde kat etme olarak ifade edilebilir. Türkiye’de rafting için elverişli olan birçok nehir bulunmaktadır. Özellikle Çoruh nehri rafting sporu için dünyanın en elverişli nehirlerinden biridir [15].

2.3. Ekoturizm

Bir turizm çeşidi olan ekoturizm, araştırmanın asıl konusunu teşkil etmektedir. Bu bölümde ayrıntılı olarak incelenecektir.

2.3.1. Ekoturizmin tanımı

Turizmin dünya genelinde en hızlı gelişen sektörlerden biri olması, olumlu katkılarının yanında olumsuz etkilerinin de fark edilmesine neden olmuştur. Çünkü kitlesel olarak yapılan faaliyetler, birçok sorunu özellikle de çevresel sorunları ortaya çıkarmıştır. Turizmin yarattığı olumsuzluklar günümüzde çevre duyarlılığının gelişmesi ile artık önemli bir mesele olarak görülmektedir. Dünyada kitle turizminin yarattığı tüm bu olumsuzluklar yeni bir turizm anlayışının gerekliliğini ortaya koymuştur. Bu turizm; doğaya duyarlı olan, bilinçli ve sorumlu bir turizm anlayışını gerektiren, yumuşak (soft) turizm ya da yeşil turizm olarak da ifade edilen ve sürdürülebilirlik kavramıyla özdeş olan “Ekoturizm”dir [33].

Ekoturizm kavramı kökeni Yunanca oikos (ev) ve logos (kelime)’a dayanan, organizmalar ve onların çevresi ile ilişkilerini inceleyen ve bilimsel olarak ekoloji olarak adlandırılan kelimedenden ortaya çıkmıştır. Ekoloji hem biyolojik toplulukların korunmasını hem de yerel kültürlere saygıyı gerektirmektedir. Buradan hareketle ekoturizm, ev sahibi bölgenin farklı özelliklerinin en az hasar görmesini sağlayacak ziyaret tekniklerini ifade etmektedir [34].

Turizm sektöründe çevresel değerler kaynak olduğu için, çevre üzerinde oluşan olumsuz etkilere karşı alternatif olarak düşünülen sürdürülebilirlik yaklaşımlarından biri de ekoturizmdir [35]. Ekoturizm, doğal özelliklerin yanında kültürel özelliklerden de yararlanmayı amaçlamaktadır. Gidilen yerlerde görülecek kırsal yaşam, kalmak için seçilecek yayla ya da köy evleri, yerel yemekleri tanıma, çadır kurma gibi faaliyetler ekoturizm etkinlikleri kapsamındadır [36].

Ekoturizm kavramı, 1990'lı yıllarda kitle turizmine bir tepki ve alternatif olarak gelişme göstermiştir. Ekoturizm, kırsal ve kültürel turizmin unsurlarını içeren, doğal ve kültürel alanlarda geliştirilebilecek turizm türü olarak tanımlanmaktadır. Kontrolsüz bir şekilde gelişmekte olan kitlesel turizm hareketinin çevre ve topluma karşı olumsuz etkileri karşısında ekoturizm, sürdürülebilir gelişmenin sağlanması için önemli bir unsur olarak görülmektedir [37].

Ekoturizm, doğal çevre ile barışık, birbiriyle etkileşim halinde gerçekleştirilen bir turizm çeşididir. Burada doğal hayat yönünden önemli alanların bozulmadan, tahrip edilmeden, olduğu gibi muhafaza edilerek turizme kazandırılması söz konusudur [1].

2002 yılında Dünya Ekoturizm Zirvesi'nde 133 ülkenin benimsediği tanıma göre ekoturizm, “yeryüzünün doğal kaynaklarının sürdürülebilirliğini güvenceye alan, ayrıca yerel halkların ekonomik kalkınmasına destek olurken, sosyal ve kültürel bütünlüklerini koruyup gözetilen bir yaklaşım ya da tavır”dır [38].

Ekoturizm kavramını ilk defa kullanan Hetzer bu konuda dört temel ilke belirlemiştir, bunlar; çevreye minimum etki etme, yerel kültüre karşı minimum etki sağlayıp maksimum duyarlılık gösterme, mevcut ülkeye ve yöreye maksimum ekonomik fayda, turistin maksimum düzeyde bu seyahatlerinden haz duymasısıdır [39].

Ekoturizmin tanımları konusunda tam bir fikir birliğinin olmadığına dikkat çekmektedir. Kutay(1989) ekoturizmi “doğal alanların turizm tabanının bir parçası olmasıyla planlanan ve biyolojik kaynakların sosyo ekonomik sektörlerle bağlantılı olduğu bir kalkınma modeli” olarak ifade etmiştir [40]. Butler (1989) ekoturizmi, doğası gereği iletişime, farkındalığa ve çevresel iyileşmeye duyarlı turizm türü olarak

tanımlamıştır. Ekoturizmin bu özellikleri geleneksel turizm ile genellikle ilişkili olan toplumsal ve çevresel sorunlar yaratma olasılığını azaltmaktadır. Ekoturizm, gezginlere çevre sistemleri hakkında daha geniş bir bilinç kazandırmaya ve gidilecek yerin ekonomik, sosyal ve ekolojik koşullarına olumlu katkı sağlamaya çalışmaktadır. Ziffer (1989) ekoturizmi, yerel kültürleri kapsayan öncelikli olarak doğal tarihi alanlardan esinlenen bir turizm çeşidi olarak ifade etmiştir. Miller (1993) ekoturizmi, doğal çevrenin korunmasına ve sürdürülebilir kalkınma ideallerine dayanan bir kavram olarak uluslararası bir değer olarak ifade etmiştir. Lindberg ve Johnson (1994), ekoturizm tanımlarının çoğunda ekoturizmin gelişiminin, doğal çevrenin korunmasına fayda sağlayacağı beklentisinin bulunduğunu belirtmiştir [41]. Ceballos-Lascurain, 1980'lerin başında, "ekoturizm" terimini kullanan ilk yazarlardan biridir [42]. Ceballos-Lascurain (1996) ekoturizmi, nispeten bozulmamış doğal alanlarda geçmişe ve bugüne eşlik eden kültürel değerlerin keyfini yaşamak amacıyla yapılan, korumayı teşvik eden, yerel halkın yararlı biçimde aktif sosyo-ekonomik katılımını sağlayan, ziyaretçi etkisi düşük, çevreye karşı sorumlu, aydınlatıcı gezi ve ziyaret olarak tanımlamıştır [43]. Eagles (1997), ekoturizmi "yabani doğal ortamların keşfi ve öğrenilmesi için seyahat" olarak tanımlamıştır. Ekoturizm Derneği, ekoturizmi "çevreyi koruyan ve yerel halkın refahını geliştiren doğal alanlara sorumlu seyahat" olarak tanımlamıştır [42].

2.3.2. Ekoturizmin özellikleri

Ekoturizmin temel özelliği, doğadan hoşlanılması kadar aynı zamanda onu korumayı da desteklemesidir. Bu koruma fikri genel olarak doğal alanlarda eğitimsel olanakların sağlanmasını da çağrıştırmaktadır [34].

Erdoğan (2003), ekoturizmin doğa temelli olması, kültürel olması, kaynağın değerini anlaması gibi üç temel belirleyici öğeyi içerdiğini belirtmektedir [44].

Ekoturizm konusunda fikir birliğine varılan temel karakteristikler şöyle sıralanabilir [45];

- Doğa temelli olması
- Bio çeşitliliğin korunmasına katkı sağlaması

- Yerel halkların refahını desteklemesi
- Olumsuz çevresel ve sosyo kültürel etkilerin azaltılması için faaliyetlerini turistler ve yerel halkın sorumluluğunda düzenlemesi
- Yenilenemez kaynakların minimum kullanımını gerektirmesi
- Yerel halka ve yerel mülkiyete yönelik istihdam olanaklarının üretilmesini sağlaması

Ekoturizmin özellikleri aşağıdaki biçimde ifade edilebilir [34];

Turist Tipi: doğal alanlara ve kültürel çevrelere seyahati seven, yerel kültürleri ve bölgeleri öğrenme isteğinde olan kişilerden oluşur.

Yer: Genellikle doğal, bazen koruma alanları veya kültürel çekicilikleri kapsar.

Faaliyetler: Çevreye en düşük etki ile kaynakların kullanılması ve çevresel eğitimin desteklenmesine dayanır.

Olanaklar: Çevre dostu teknolojilerin ve yerel kaynakların kullanımını gerektirir.

Gelişme Yaklaşımı: Ekonomik gelişme ile koruma amaçlarının birleştirilmesine dayanır.

Gelişme Süreçleri: Toplum ve çevre üzerinde en az seviyede olumsuz etkiler oluşturmaları ve tüm yerel halkı aktif bir şekilde kapsamalıdır. Yerel topluluklara ekonomik faydalar sağlamalıdır.

2.3.3. Ekoturizmin amaçları

Ekoturizmin amaçları aşağıdaki gibi belirtilebilir [34]:

- Olumsuz çevresel ve sosyo-kültürel etkileri önlemek ve en aza indirmek.
- Nispeten bozulmamış doğal alanlarda bu faaliyetleri gerçekleştirmek.
- Bölgenin korunmasına katkı sağlamak.
- Çevresindeki toplumların yerel ekonomisini geliştirmek.
- Kaynaklara zarar vermeyen, doğa sevgisi olan ve çevre bilincine sahip turistler üzerinde yoğunlaşmaktır.

Dünya turizm örgütüne göre (WTO) ekoturizmin amaçları şöyle ifade edilebilir [46];

- Turizmin çevreye verdiği zararı en az seviyeye indirmek
- Doğanın ve geleneksel sosyo-kültürel çevrenin korunması için turistlere ve bölge halkına eğitim vermek
- Turizmi yerel halkın ihtiyaçlarını karşılayan, yerel yönetim ve halk ile işbirliği içinde bir ticaret olarak özendirmek
- Korunan doğal ve sosyo-kültürel alanların yönetimi için gerekli kaynağı ayırmak
- Turizmden oluşabilecek olumsuz etkileri en az seviyeye indirmek maksadıyla sosyo-kültürel ve doğal çevre için uzun vadeli izleme ve değerlendirme programlarını desteklemek
- Turizmin gelişmesi ile birlikte yörenin de sosyal ve çevresel kapasitesinin yükselmesini sağlamak
- Turizm sayesinde yerel halkın geçimine katkı sağlamak
- Doğal bitki örtüsünü ve yaban hayatını koruyan alt yapı yatırımlarını gerçekleştirmek

2.3.4. Ekoturizmin ilkeleri

Ekoturizm, sürdürülebilir turizm ilkelerini kapsamakla birlikte, bu kavramdan farklı olarak bazı özel ilkeleri de içermektedir. Bu ilkeler şöyle ifade edilir [34]:

- Doğal ve kültürel mirasın korunması için aktif olarak destek sağlamak
- Ekoturizm için yapılacak planlama, faaliyet ve gelişimi için yerel toplumun katılımını sağlamak ve toplumun refah seviyesinin artmasını sağlamak
- Destinasyonun doğal ve kültürel mirasının ziyaretçilere anlatılmasını sağlamak
- Küçük gruplar ve bağımsız olarak seyahat eden ziyaretçilere de iyi olanaklar sunmaktır.

Ekoturizm, koruma, topluluk ve sürdürülebilir seyahat kavramlarını birleştirmektedir. Bu da ekoturizm faaliyetlerini uygulayan ya da bu faaliyetlere katılanların aşağıdaki ekoturizm ilkelerini benimsemesini gerektirmektedir [47]:

- Fiziksel, sosyal, davranışsal ve psikolojik etkilerin en aza indirilmesi,
- Çevresel ve kültürel farkındalığın ve saygının oluşturulması,

- Ziyaretçiler ve yerel halk için olumlu deneyimler sağlanması,
- Koruma için doğrudan mali yararlar sağlanması,
- Hem yerel halk hem de özel sektör için mali yararlar oluşturulması,
- Ziyaretçilere, ev sahibi ülkelerin siyasi, çevresel ve sosyal iklimlerine ilişkin duyarlılığı artırmaya yardımcı olan unutulmaz deneyimler sunulması,
- Az etkili tesislerin tasarlanması, inşa edilmesi ve işletilmesi,
- Yerli halkların haklarını ve manevi inançlarını anlamak ve güçlenmelerini sağlamak için onlarla ortak çalışmanın sağlanmasıdır.

Ekoturizmin ilkeleri ekoturizmin yapıldığı bir alanda değerlendirme ölçüsü olarak kullanılabilir. Bunun için her ilke açıkça belirtilmeli, her ilkeyi oluşturan faktörler saptanmalı, her faktörün işlevleri tespit edilip tanımlanmalı, böylece ölçülebilir hale getirilerek ölçmeler yapılmalı ve sonuçlar değerlendirilmelidir.

2.3.5. Ekoturizmin etkileri

Ekoturizm, kitle turizmine bir tepki olarak ortaya çıkan ve sürdürülebilir gelişmenin sağlanabilmesinde en iyi yöntem olarak kabul görmüştür. Ekoturizm faaliyetlerinin hem olumlu yönleri hem de iyi planlanmadığı takdirde olumsuz yönleri de vardır [48]. Ekoturizmin etkileri, çevresel, sosyal ve ekonomik etkiler şeklinde üç ana başlıkta incelenebilir.

2.3.5.1. Çevresel etkiler

Ekoturizmin çevre dostu olmasına rağmen doğru yönetilmediğinde olumsuz etkileri de olabilmektedir. Aşırı kalabalığın oluşturduğu tehdit, erozyon, ormanların tahrip edilmesi, ulaşım ve inşaa faaliyetlerinin yarattığı tahribat, nadir olan kaynaklar için rekabet ortamı gibi durumlar ekoturizmin yıkıcı etkileri olarak sayılabilmektedir. [45]. Turistlerin fazla ziyaret ettikleri milli parklarda aşırı yoğunluk doğal kaynakların tahribine neden olmaktadır. Nepal (2000)'e göre, Nepal'deki Sagarmatha Milli Parkında turist sayısının fazla olması, izleme ve yönetimdeki eksikler, ormansızlaşma ve çöp kirliliği yerel çevrede önemli sorunların oluşmasına neden olmaktadır [37].

2.3.5.2. Sosyal etkiler

Turizmin etkileri sadece ekonomi ve çevreyle sınırlı olmayıp, doğal çevreye ve kültürel yapıya da olumlu faydaları olduğu bilinmektedir. Aynı zamanda turizmin zararsız ve maliyetsiz bir ekonomik seçenek olmadığı görüşü de savunulmaktadır. Araştırmacılara göre, gelir durumları ve sosyal değerleri farklılık gösteren değişik toplumların çekim yerlerinde bir arada bulunmasıyla kültürel etkileşim sürecinin başlaması ve bunun da bir kültürün diğerinin etkisi altında kalarak kısmen ya da tamamen değişim geçirebileceği ifade edilmektedir [49].

Ekoturizmin sosyo-kültürel anlamda olumsuz etkileri de bulunmaktadır. Sosyo-kültürel değişimler ekoturizmin gelişme sürecinde hem olumlu hem de olumsuz bir şekilde gerçekleşmektedir. Eğer toplum ekoturizmin gelişme sürecine dâhil edilmediyse ve toplum turizmi benimsemediyse olumsuz sonuçlar meydana gelmektedir. Bu olumsuz etkiler şunlardır [50]:

- Festivaller, şovlar, gösteriler gibi kültürel faaliyetlerin ticari amaçla turistlere sunulmasıyla birlikte kültürel değerlerin yapısı bozulmakta ve kültürel bozulmalar olmaktadır.
- Konaklamalar, hizmetler, altyapı gibi yerel imkânların turistlerle paylaşılması, profesyonel kadrolar için yöre dışından yüksek ücretlerle istihdam sağlanması, çeşitli suçların artması, kumar ve alkol tüketiminin artması, gelen ziyaretçi sayısının artmasıyla dilin ve yerel kültürün yozlaşması gibi durumlar olumsuz etkiler olarak ortaya çıkarmaktadır.

2.3.5.3. Ekonomik etkiler

Ekoturizm, giderek artan bir şekilde, zayıf olan ekonomilerde ve daha az gelişmiş ülkelerde ekonomik kalkınmayı teşvik etmek için bir mekanizma olarak görülmektedir. Yerel ve ulusal yönetimler arasında turizm bölgelerinin istihdam olanakları yarattığı, yerel ekonomiye olumlu katkıda bulunduğu, gelişme sürecini teşvik ettiği ve ekonomik faydalar oluşturduğu yönünde yaygın bir algı bulunmaktadır [51].

Gaul (2003), ekoturizmin olumlu olan ekonomik etkilerini şöyle ifade etmektedir [37]:

- Yerel halk için istihdam imkânlarının artması
- Ek bölgesel gelirler sağlaması

Bunlara ek olarak ekoturizmin ortaya çıkardığı olumlu ekonomik etkiler şunlardır [49]:

- Konaklama tesisleri, restoranlar, yöredeki dükkânlar ve seyahat hizmetleri gibi yörede yapılan ekonomik faaliyetlerin çeşitlenip gelişmesine olanak sağlar,
- Özellikle tarıma yönelik faaliyetlerle yeterli oranda istihdam sağlayamayan yerel halka ekonomide çeşitlilik oluşturarak doğrudan veya dolaylı olarak yeni iş fırsatları yaratır,
- Turistlerden sağlanan gelire hem yerel halka hem de destinasyona doğrudan bir ekonomik fayda oluşturur,
- Yöreye özgü olan el sanatları ve yiyecekleri tanıtarak yerel ürünlerin talebini arttırır. Yerel halkın kültürel öğeler barındıran el sanatları ürünlerini satma imkânı sağlayarak, hem ekonomik katkı hem de yerel kültürün korunmasına vesile olabilir,
- İyi yönetildiği takdirde koruma alanları ve park yöneticileri için kendini finanse edip yönetebilecek bir sistem oluşturup doğal çevrenin muhafaza edilmesinde bir araç olarak önemli bir işlev yüklenebilir.

Gaul (2003), ekoturizmin olumsuz olan ekonomik etkisini yerel enflasyona neden olması (iş gücüne ödenen ücretler, yerel yerlerde üretilen mallardaki artış) olarak belirtmiştir [49].

Etkilerin değerlendirilmesi ve olumsuz olanların en aza indirilmesi için uzun dönemli kontrol programlarının yanı sıra, toplum ve çevre temeline dayalı çalışmaların kullanılmasını teşvik etmek önemlidir. Özellikle doğal ve koruma alanlarının içinde ve çevresinde yaşayan halkın, yerel işletmelerin, ev sahibi ülkenin ekonomik faydalarını arttırmak için çaba göstermek gerekir.

3. SWOT ANALİZİ

SWOT analizi ilk olarak, “Long Range Plannig”de Heinz Weilrich’in makalesinde ortaya çıkmıştır. Bu makale çok fazla ilgi görmüştür. Günümüzde de halen SWOT’un kullanımının yaygın olduğu ifade edilmektedir [52]. SWOT analizi, Peter Drucker, Philip Selznick ve Alfred Chandler'in fikirlerini birleştiren Andrews (1965) tarafından yaygınlaştırılmıştır. Drucker (1946) şirketlerin başarısının kaynağını araştırırken başarılı işletmelerin müşterilerinin ihtiyaçlarını belirleyen ve onları tatmin etmeye yönelik dış amaç ve hedeflere sahip olması gerektiğini tespit etmiştir [53].

SWOT analizi ilk olarak 70’li yıllarda iş yönetimi amacıyla; sonraki yıllarda ise farklı uygulama alanlarında analiz ve planlama aracı olarak kullanılmıştır. SWOT, güçler (Strengths), zaafiyetler (Weaknesses), imkânlar-olanaklar (Opportunities) ve tehlikeler-tehditler (Threats) kelimelerinin baş harflerinden oluşan ve bu dört parametrenin irdelenip analiz edilmesi ilkesine dayanan bir yöntemdir. Bu yöntem ile niceliksel ve niteliksel özelliklerle ilgili analizler yapılır; bu analizler sonucunda oluşturulan SWOT matrisi aracılığıyla mevcut yapıyla ilişkin stratejik bir görüş oluşturulabilmektedir [54]. Yabancı literatürde SWOT yerine TOWS’unda kullanıldığı görülmektedir. FÜTZ (fırsatlar, üstünlükler, tehditler, zayıflıklar) SWOT’un Türkçe karşılığı olarak kullanılmaktadır. Ancak, ülkemizde stratejik yönetim çalışmalarında ve uygulamada daha çok SWOT olarak yaygın şekilde kullanılmaktadır [55].

SWOT analizi ile ilgili literatürde yapılan birçok tanım bulunmaktadır.

Dinçer (2004), SWOT analizini işletmenin başarılı olmasında etkin rol oynayan faktörlerin tespit edilerek, stratejik kararlara esas oluşturacak biçimde yorumlanması aşaması olarak ifade etmektedir. Bu süreçte işletme ve çevresi hakkında kilit role sahip faktörler belirlenerek rekabet üstünlüğü sağlamak için yapılabilecek stratejik alternatifler ortaya çıkarılmaktadır. Demirdöğen (1997), SWOT analizini bir işletmenin güçlü ve zayıf yönlerini ve işletmeyle ilgili fırsatları ve tehditleri

belirleyip işletmenin stratejik konumunun incelenmesine yarayan yapısal bir yaklaşım yöntemi olarak belirtmektedir [56].

SWOT aşağıdaki dört kıstas temel alınarak gerçekleştirilmektedir [57]:

- Güçlü yönler (Üstünlükler), kurumun hedefe ulaşmasında yardımcı olan içsel niteliklerdir.
- Zayıf yönler (Zayıflıklar), kurumun hedefe ulaşmasında zarar veren içsel niteliklerdir.
- Fırsatlar, hedefe ulaşmada yardımcı olan dış koşullardır.
- Tehditler, hedefe ulaşılmasında zararlı olan dış koşullardır.

Fırsat, kelime anlamıyla herhangi bir faaliyet için uygun zaman ve gerekli olan diğer şartların oluşması olarak ifade edilmektedir. Fırsatın stratejik yönetim açısından tanımı ise, “elverişli herhangi bir durum” olarak ifade edilebilir [58]. Fırsatlar, işletme için yapılan dış çevre analizi sonucunda olumlu katkılar yaratabilecek unsurlardır. Politik, yasal, teknolojik, sosyokültürel, demografik ve uluslararası çevre unsurları sürekli bir değişim halindedir. Ayrıca işletmenin yakın çevresinde bulunan (faaliyette bulunduğu sektörde) müşteriler, tedarikçiler, rakipler, muhtemel rakipler ve ikame mallar arasındaki karşılıklı ilişkiler sürekli değişim içindedir. Bazı değişimler işletme yararına olumlu neticeler yaratabilmektedir [55]. Fırsatlar (dışsal olumlu faktörler), başarıya ulaşmak için kullanılabilecek belirli olaylar ve durumlardır [59]. Fırsatlar genellikle şirketin kârlılığını veya verimliliğini artırabileceği veya geliştirebileceği alanları temsil etmektedir [60]. Tunç’a (1993) göre fırsatlar, genellikle işletmenin dışında tesadüf eseri veya araştırma sonucu ortaya çıkmış olabilir. Buradaki kilit nokta fırsatın ortaya çıktığı zamanda fark edilmesidir. Fırsat, işletmenin dışında olan uygun durumu anlatmakta ve yüksek kâr ve büyük satışlar sağlamaktadır [52]. İşletmenin iç ve dış çevreden kaynaklanan fırsatlarına örnek olarak; girilebilecek yeni pazarlar ve bölgeler, dikey entegrasyon, hızlı bir şekilde büyüyen pazardaki fırsatlar, ürün gruplarındaki çeşitlilik ve gelişmeler, farklı müşteri grupları sayılabilir [61]. Bazı işletmeler için fırsat yaratan bir durum başka işletmeler için tehdit yaratabilir. Örneğin, çok uluslu şirketlerde

yerli piyasada yatırımlarının artması onlara bir fırsat sağlarken, aynı alanda faaliyet gösteren yerli işletmeler için bir tehdit unsuru oluşturabilir [62].

Tehditler, fırsatların tersine ve işletmenin varlığını devam ettirmesine engel teşkil edebilecek veya rekabette üstünlüğünü kaybetmesine neden olabilecek uzak veya yakın çevredeki değişimler sonucunda meydana çıkan, işletme için istenmeyen oluşumlardır. İşletme tehditlere karşı sahip olduğu üstünlüklerle cevap verebilecek ve mevcut durumunu korumaya çalışacaktır. Sürekli ve hızlı bir değişim içinde olan bir dış çevrede bu unsurları izlemek, onlara karşı tedbirler almak yaşamsal öneme sahiptir [55]. Tehditler, tipik olarak bir işletmede önemli bir baskı veya ekonomik gerilemeye neden olabilecek dış güçlerden oluşmaktadır [60] ve işletmenin başarısına engel olan, işletmeye zarar veren her şeydir [63]. Tunç'a (1993) göre tehditler, herhangi bir işletme için bir fırsat oluştururken, diğeri için tehdit unsuru oluşturabilmektedir. İşletmelerin çevresinde her zaman tehditler vardır ve bu tehditler erken fark edildiği takdirde fırsata çevrilebilmektedir [52]. Weihrich (1982), tehditleri işletmenin kontrolü dışında ortaya çıkan ve işletmenin yüzleşmek zorunda kaldığı faktörler olarak ifade etmiştir. Bu tehditlere örnek olarak işletmenin gelişmesine engel olacak bir rekabet, tüketici taleplerindeki değişimler, ürün ve hizmetlerde bulunması gereken yeni özellikler, işletmenin pazardaki konumuna etki edecek teknolojik değişimler ve ilerlemeler verilebilir [64]. Tehditler, işletmenin başarılı olmasını ve proje yapma becerisini tehlikeye sokan dış faktörlerdir. Örneğin, işletmenin parasal kaynakları tükenebilir, işletme önemli kişileri bünyesinde tutabilmek için ihtiyaç duyduğu kaynakları kaybedebilir [65].

Üstünlükler, işletmenin iç çevresinin analizi sonucunda ortaya çıkartılan, rakiplerine karşı üstünlük sağlayabildiği varlık ve yeteneklerini kapsamaktadır. Güçlü ve üstün yeteneklere sahip olmak işletme için son derece önem taşımaktadır. Aksi halde dış çevrenin yarattığı fırsatlardan yararlanmak mümkün olmaz. Bunun da ötesinde işletme, varlığını tehdit eden dış çevresel faktörlere cevap vermede üstün yanlarını kullanmak durumundadır. Tüm bunlar, işletmenin üstünlüklerinin önemini kanıtlamaktadır [55]. Üstünlükler ile işletmelere rekabet avantajı sağlayan olumlu özellikler belirlenmektedir [60]. Üstünlükler, mevcut performans seviyesinin

korunmasını sağlamakta ve daha büyük işler için bir sıçrama tahtası vazifesi görmektedir [66]. Thompson ve Strickland (1989)'a göre üstünlük, bir yetenek olabileceği gibi, işletmenin bir varlığı veya kaynağı, aynı zamanda pazarda rekabet avantajı sağlayan (iyi ve kaliteli bir ürün, etkili bir imaj, üstün teknoloji, başarılı bir müşteri devri gibi) herhangi bir yeteneği olabilir [64]. Güçlü yönler örnek olarak; işletmelerin belirli piyasa türlerindeki deneyimleri, üretim, Ar-Ge ve pazarlama ile ilgili çalışanların sahip olduğu yeteneklerdir. Güçlülük, firmanın imajı olup diğer bir deyişle firmanın kalite ve müşteri hizmetleri ile ilgili izlenimlerdir [62].

Zayıflıklar, işletmenin sahip olduğu mevcut varlıklarının ve yetenek kapasitelerinin rakiplerine oranla güçsüz ve düşük olduğu durumları ifade etmektedir. İşletmelerde stratejiler zayıflıklar üzerine kurulamayacağı için bu zayıflıkların mutlaka giderilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde işletmenin mevcut durumunu sürdürmesi mümkün olamaz. İşletme, varlık ve yetenekleri açısından rakiplerine göre zayıf ise, bu durumda sektörde başarılı olan işletmeleri inceleyerek zayıf yanlarını gidermeye çalışır. Maddi varlıklarını yatırım olanakları yaratarak, yeteneklerini ise eğitimlerle gidererek zayıf yanların üstesinden gelmeye çalışır. İşletme aldığı tüm bu önlemlere rağmen zayıflıklarını gideremezse, bu durumda zayıflıkları ile ilgili olarak dış kaynaklardan yararlanma (outsourcing) seçeneğini tartışmaya açar [55]. İşletmelerde zayıf yönlerin ortaya çıkarılması, uzun dönemli stratejiler ve planlar için zorluk ve sınırlamalara neden olacak problemlerin çözülmesine olanak sağlayacaktır [63]. Zayıflıklar, eğer düzeltilmezlerse işletmeyi dezavantaja sokabilecek alanlardır. Bu sebeple zayıflıkların giderilmesi için işletmenin yararına olacak şekilde güçlü yanları korumak ve güçlendirmek ve işletmenin konumunu iyileştirmek için hangi zayıflıkların giderilmesi gerektiğini belirlemek temel amaçtır [60]. İşletme, zayıf yanlarıyla ilgili bir şey yapmazsa stratejik olarak yeteneğini sınırlandırmış olur. Bazı durumlarda zayıflıklar, performans üzerinde kötü etkiler oluştururken bazı durumlarda da işletmeyi stratejisinin üzerinde yeniden düşünmeye zorlayabilir [66].

Birçok şirket, kurumsal strateji oluşturmadan önce şirketin güçlü yanlarını, zayıf yanlarını, fırsatlarını ve tehditlerini belirlemek için stratejik planlama sürecinin bir parçası olarak SWOT analizi gerçekleştirmektedir [67]. SWOT analizi, bir örgütün

güçlü ve zayıf yanlarını, çevresindeki fırsat ve tehditleri belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu faktörleri tespit ettikten sonra, güçlü yönlere ekleme yaparak geliştirilebilecek, zayıf yönler ortadan kaldırılabilecek, fırsatlardan yararlanabilecek veya tehditlere karşı koyabilecek stratejiler oluşturulabilecektir. Güçlü ve zayıf yönleri örgütün iç değerlendirme; fırsatlar ve tehditler dış değerlendirme yoluyla tespit edilmektedir. İç değerlendirme, örgütün güçlü ve zayıf yanlarını belirlemek için örgütün tüm yönlerini kapsayan örneğin, personel, tesisler, yer, ürünler ve hizmetleri incelemektedir. Dış değerlendirme, fırsatları ve tehditleri belirlemek amacıyla siyasi, ekonomik, sosyal, teknolojik ve rekabet ortamını incelemektedir [68].

SWOT analizini kullanırken olası stratejiler belirlemek için sorulması ve cevaplanması gereken dört soru bulunmaktadır [57]:

- Güçlü yönlerimizi nasıl kullanabiliriz?
- Zayıf yönlerimizi nasıl engelleyebiliriz?
- Fırsatları kendi çıkarımız için nasıl kullanabiliriz?
- Tehditlere karşı nasıl bir savunma sistemi geliştirmeliyiz?

Bir firmanın, sektörün, yatırımın, ülkenin veya coğrafi bölgenin sahip olduğu özelliklerinden kaynaklanan güçlü ve zayıf yönleri ile geleceği dair kontrol edilebilen veya edilemeyen çevresel faktörlerinden kaynaklanan fırsat ve tehditleri belirlemede SWOT analizi tekniği kullanılır. Bu yüzden SWOT analizinin son yıllarda akademisyenler ve uygulamacılar tarafından sık kullanılan bir yöntem olarak tercih edildiği görülmektedir [58].

SWOT analizi, karar vermede önemli bir destek aracıdır ve genellikle işletmenin iç ve dış ortamlarını sistematik olarak analiz etmek için bir araç olarak kullanılmaktadır [69].

SWOT analizinin işletmeler için iki önemli yararı vardır. Birincisi, işletmenin şu anki mevcut konumunun ne olduğunun ortaya konulmasıdır ki bu işletmeye “kendisini bilmesi” gibi önemli bir kazanım ve bilgi sağlamaktadır. Analizin ikinci yararı ise, dışsal etkiler, piyasadaki oluşum, işletmenin fırsat ve tehditlere karşı ne

yapabileceğine dair bir durum değerlendirmesi yapılmasına imkân sunmasıdır. Bu yönden tahmine ve öznel verilere dayanır [70].

SWOT analizi strateji tespiti (formülasyonu) yapılarak başlar. Strateji yöneticileri, şirketin iç ve dış çevresindeki fırsatları ve tehditleri arasında en uygun olan stratejiyi bulmaya uğraşırlar. İşletmedeki mevcut farklılıklar sayesinde farklı stratejiler belirlenir ve bu ayırt edici farklılıkların bulunması ile işletmeye birçok avantaj sağlanır [71].

SWOT analizi, bir işletmenin performansını arttıran ve engelleyen faktörleri göz önüne alan bir yaklaşım olarak değerlendirilmektedir. Güçlü yönler, istenen performansı artırırken, zayıf yönler istenen performansı engelleyicidir ve her ikisi de işletmenin kontrolü altındadır. Fırsatlar performansı artırır. Tehditler, arzu edilen performansı engeller, ancak bunlar bir kuruluşun kontrolü dışında değerlendirilir. Bu faktörlerin örnekleri Tablo 3.1'de verilmektedir [72].

Tablo 3.1: Bir İşletmede SWOT Örneği [72].

İç Faktörler	
Güçlü Yönler	Zayıf Yönler
Piyasa hâkimiyeti Çekirdek beceriler Ölçek ekonomileri Düşük maliyetli durum Liderlik ve yönetim İmalat yeteneği Ekipman yaşı Yenilikçi süreçler ve ürünler Mimarlık ağı İtibar Farklılaştırılmış mallar Ürün veya hizmet kalitesi	Pazar payı zayıflığı Anahtar becerilerin eksikliği Eski ekipman ve rekabete göre yüksek maliyetler Zayıf finans ve zayıf nakit akışı becerileri Liderlik ve yönetim becerilerinin eksikliği Yenilikçiliğin eksikliği Zayıf yapıyla birlikte zayıf işletme Düşük kalite ve kötü saygınlık Farklılaştırılmamış mallar Ürün sayısının azlığı
Dış Faktörler	
Fırsatlar	Tehditler
Yeni pazarlar ve sektörler Yeni ürünler Çeşitlendirme fırsatı Büyüyen piyasa Rakiplerin zayıflığı Demografik ve sosyal değişim Siyasi ve ekonomik çevrenin değişimi Yeni devralma veya ortaklık olanakları Ekonomik yükselme Uluslar arası büyüme	Piyasaya yeni katılanlar Rekabetin artması Müşterilerden ve tedarikçilerden gelen artan baskılar İkame mallar Pazarda büyümenin az olması Ekonominin kötüye gitmesi Teknolojik tehdit Siyasi veya ekonomik çevredeki değişim Demografik değişim Ticaret için yeni uluslararası engeller

SWOT bir “Mevcut Durum Analizi”dir. Aynı zamanda da işletmenin gelecekteki durumunu belirlemekte ve tahmin etmekte kullanılan bir analiz tekniğidir. SWOT analizi, yakın ve uzağı görmeyi sağlayan bir gözlük olarak değerlendirilebilir [56].

SWOT analizi, stratejik planlama aşamasında bir yaklaşım tarzı ve yöneticilere bir düşünme modeli oluşturmaktadır. Bu model işletmenin kararlarının temelini oluşturmakta; stratejik kararlar almada önemli bir alt yapı işlevi görmektedir [63]. 151).

SWOT analizi süreci aşağıdaki gibi oluşturulabilir [73];

- İşletme profilinin hazırlanması
- Mevcut dış faktörlerin belirlenmesi (Ekonomik faktörler, sosyal ve politik faktörler, ürünler ve teknolojiler, demografik faktörler, pazar ve rekabet)
- Gelecekte meydana gelebilecek durumların analizi
- Şirketin iç zayıflıklarının ve güçlü yönlerine önem vererek kaynak denetlenmesinin hazırlanması
- Alternatif strateji, taktik ve diğer eylemlerin geliştirilmesi
- Stratejik seçimlerin değerlendirilmesi
- Acil durum planlarının hazırlanması

İşletmelerin başarılı olabilmesinde faaliyette buldukları dış çevreyi ve kendi iç çevrelerini analiz etmeleri önem taşımaktadır [56]. İç çevre analizi, işletmenin sahip olduğu varlık ve yeteneklerle ilgilidir. İç çevre analizinin sonucunda işletmenin nelere sahip olduğu ve durumunun ne olduğu ortaya çıkmaktadır. İşletme sahip olduğu hammadde, pazar, insan ve diğer kaynaklarını inceleyerek gücünü belirleyip çevresindeki fırsatlardan yararlanmaya ve tehlikelerden korunmaya çalışmaktadır [55]. İşletmede iç çevre analizinin yapılmasının amacı, kuvvetli yönlerin belirlenip, daha etkili bir şekilde kullanılması ve zayıflıkları telafi etmek için önlem alınmasıdır [74]. Dış çevre, işletmenin faaliyette bulunduğu çevre olup; bu çevrede, birçok değişik faktör ve bu faktörlerden kaynaklanan tehlikeler yer almaktadır. İşletmeler bu tehlikeleri azaltmak için çeşitli stratejiler geliştirmelidirler. Ekonomik şartlar, siyasal ve hukuki şartlar, kültürel yapı ve teknolojik şartlar dış çevreyi meydana getiren

unsurlar arasında sayılmaktadır [75]. Dış çevrenin analizi, işletmenin faaliyette bulunduğu çevreyi tanımasına yardımcı olacaktır.

SWOT analiziyle üstünlükler, zayıflıklar, fırsatlar ve tehditler belirlenirken yapılan çeşitli analizler sonucunda SWOT'a girdi olabilecek değerler de belirlenir. Bu analizler [76];

- Müşteri analizleri,
- Kurum içi analizleri,
- Çalışanların analizleri,
- Tedarikçilerin analizleri,
- Ortakların değerlendirilmesi,
- Pazar Analizleri,
- Çevre faktörleri, hükümet politikaları, yasal düzenlemelerin değerlendirilmesi.

Müşteri analizleri, işletmenin hizmet vermeyi amaçladığı bölümlerin belirlenmesini ve incelenmesini içermektedir. Üretilen hizmetin kaliteli olması için müşterinin ihtiyacını belirlemek gerekmektedir. İşletmenin iç müşteri (çalışanlar) ve dış müşteri olmak üzere iki tip müşterisi vardır. Müşteriler belirlendikten sonra onların ihtiyaçları belirlenmelidir ve müşterilerin istek ve ihtiyaçlarına göre düzeltmeler yapılması gerekmektedir. Bu sebeple de müşterilerin isteklerinin gerçekleştirilmesi için strateji geliştirmek gerekmektedir [77]. Kurum içi analizler, işletmelerde kurum içi analiz, varlıkları ve kaynakları tespit etmek ve zayıf yönleri belirlemek amacıyla yapılmaktadır. Bu değerlendirme aşamasında geçmiş yılların gelişim trendleri veya eksik yönlerine de dikkat edilmektedir [78]. Çalışanların analizleri, bir işletmenin stratejilerini belirlerken çalışanların durumlarını da göz önüne almak gerekmektedir. Çalışanların işletmeye bağlılıkları, işlerini sevmeleri, çalışanların eğitilmesi, her konuda katılımlarının sağlanması, çalışanların istek, öneri ve şikâyetlerinin dikkate alınması, strateji ve hedef belirlerken faydalanılması gereken unsurlardır. Çalışan tatminini ölçerek memnuniyetsizliğe sebep olan faktörlerin düzeltilmesi gerekmektedir. Tedarikçilerin analizleri, işletme stratejisini belirlerken tedarikçilere bağlılık, tedarikçilerin ürünlerdeki kalitesi, fiyat uygulamaları, taşıma şartları gibi

konularında tedarikçileri ile olan ilişkilerini belirlemek için birtakım analizler yapması gerekmektedir. Ortakların analizi, işletmenin ortaklarının beklentilerinin ve geleceğe bakış açılarının analiz edilmesi gerekmektedir. Sektörlerin analizi ve rakiplerin durumlarının analizi, işletmenin içinde yer aldığı pazarın analizi stratejik analizin önemli bir unsurudur. Pazar analizi çalışmaları işletmenin stratejik formülasyonu için temel girdi vazifesi görmektedir. Pazarın yapısı ve davranışları uygun stratejiyi belirlerken kilit rol oynamaktadır. Çevre faktörleri, hükümet politikaları, kanunlar ve yasaların değerlendirilmesi, çevre faktörlerinin analizi, işletmenin içinde yer aldığı toplum ile ilişkileri, uyguladığı standartların durumu, sosyokültürel ve ekonomik faktörlerin analizi vb. gibi analizlerin yapılmasıdır [78].

Yasal yükümlülükler ve mevzuat analizinde işletmenin mevzuattan kaynaklanan yükümlülüklerinin tespiti yapıp mevzuat gözden geçirildikten sonra yasal yükümlülükler listesi oluşturulur. Mevzuat ve yasal yükümlülükler analizi sonucundaki çıktılar sonraki adımda işletmenin faaliyet alanlarının tespitine ve işletmenin misyonunun oluşturulmasına yardımcı olur [79].

Ekoturizm alanında SWOT analizinin uygulanması ilgili bölgenin güçlü ve zayıf yönleri ile çevresel fırsat ve tehditlerinin ortaya konulmasını içermektedir.

Ülke, bölge veya yörenin turizm politikalarını belirlemede bölgenin veya SWOT analizinden yararlandığı ifade edilmektedir [52]. Bu yöntem, bölgelerin alternatif turizm potansiyelinin her zaman değerlendirilmesini sağlayan ve fark edilen hatalarının tespitine ve düzeltilmesine fırsat sağlayan bir araçtır [80]. SWOT analizi sayesinde yerel yönetimler, mevcut ve gelecekteki stratejileri değerlendirebilmektedir [81].

Yapılan değerlendirmeler sonucunda Yenişarbademli ilçesinde, çeşitli ekoturizm potansiyelinin olduğu tespit edilmiştir. Yenişarbademli, farklı turistik faaliyetler yapılabilmesi, ormanları ve doğal kaynaklarıyla ayrıcalıklı bir yapıya sahiptir. Fakat ilçede ekoturizm olgusunun yeterince yerleşmemiş olması, ilçenin tanıtımındaki yetersizlik, doğal kaynakların kıymetinin bilinmeyişi ve yerel halkın ekoturizm konusundaki bilinçsizliği yörenin yeteri kadar gelişmemesine sebep olmuştur.

4. ISPARTA İLİ YENİŞARBADEMLİ İLÇESİNİN EKOTURİZM POTANSİYELİNİN SWOT ANALİZİ ARACILIĞIYLA BELİRLENMESİ

Bu bölümde araştırmanın amacı, önemi, araştırmada kullanılan veri toplama yöntemleri ve Yenişarbademli ilçesinin sahip olduğu değerlere ilişkin başlıklar ele alınmaktadır.

4.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı, Isparta iline bağlı Yenişarbademli ilçesinin ekoturizm potansiyelinin SWOT analizi yardımıyla ortaya konulmasıdır. Bu kapsamda Yenişarbademli'nin ekonomik gelişimine katkı sağlayacağı düşünülen ve dünyada çeşitli uygulamaları ile hızla gelişme gösteren ekoturizmin, bu coğrafyada uygulanabilirliğine odaklanılmıştır.

Yenişarbademli, gerek coğrafi şartları, gerekse özel konumundan dolayı çeşitli avantajlara ve sınırlılıklara sahiptir. Birçok faaliyetin gerçekleştirilmesi konusunda bir takım olumsuzlukların yaşandığı bölgede, kalkınma açısından önemli bir araç olabilecek doğa temelli turizm türlerinin/ekoturizmin yörede uygulanabilirliğinin ortaya çıkarılması, ilçenin ekonomik gelişimi açısından önemli bir tespit olacaktır. Buradan hareketle günümüz dünyasında yükselen bir değer olan ekoturizmin, Yenişarbademli açısından uygunluğu ve bölgeye getirebileceği katkılar araştırılmaktadır. Çalışma kapsamında yörenin doğal ve kültürel zenginlikleri keşif, inceleme ve gözlem çalışmaları ile bizzat tespit edilmiş; Yenişarbademli'de ekoturizme uygun alanlar resimlerle belgelenmiştir. Ayrıca yöre halkına uygulanan anket verilerine dayalı analizlerle, Yenişarbademli'de mevcut turizmin durumu ve Yenişarbademli'nin SWOT'u hazırlanmıştır. Bu noktada araştırma, yöre turizminin gelecekte nasıl gelişebileceğine ilişkin öngörülerde bulunmak ve planlama yapmak açısından önemli bir çalışma olarak değerlendirilebilir. Turizm planlaması kapsamında özellikle ülkemizde oldukça fazla ihtiyaç duyulan hedef, altyapı, ulaşılabilirlik, turist profili ve mekânın analizi gibi konularda önemli bilgiler içeren

araştırma, bölgede gelecekte yapılması planlanan yatırımlar ve araştırmalar için değerli ve faydalı bilgi ve bulgular sunmaktadır.

Yenişarbademli, fiziki ve beşeri özellikler açısından birtakım sınırlılıklara sahip olsa da, bazı alanlarda bunları avantaja dönüştürülebilme potansiyeline sahiptir. İlçede avantaja dönüştürülebilecek ve yerel kalkınmada kullanılacak araçlardan biri “ekoturizm”dir. Doğal ve kültürel özellikleri dikkate alındığında, Yenişarbademli’nin doğa turizmi için önemli kaynaklara sahip olduğu görülmektedir. Ekoturizm açısından önem taşıyan bu kaynakların etkili bir şekilde kullanılması için öncelikle tespit edilmeleri gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında, Yenişarbademli’nin ekoturizm potansiyelinin belirlenmesine yönelik gerçekleştirilen bu araştırma da dâhil, ilçeye yönelik yapılan tüm araştırmaların önemli ve değerli olduğu söylenebilir. Araştırmanın detaylarına bakıldığında, yörenin ekoturizm potansiyeline ilişkin bilgi ve bulguları içermesi açısından değerli bir çalışma olduğu düşünülmektedir. Turizm adına bu yörede yapılan çalışmaların yok denecek kadar az olması, araştırmayı daha da değerli kılmakta ve önemini artırmaktadır.

Çalışmanın bir başka önemli boyutu, ekoturizmi konu edinmesidir. Zira günümüz dünyasında ekoturizm, yükselen bir değer olmaya devam etmektedir. Bilindiği gibi günümüzde ekoturizm etkinlikleri son zamanlarda hızla yaygınlaşmaktadır. Doğal çevreye yönelik hedefleri ve yerel kalkınmadaki katkısı düşünüldüğünde, önemi giderek artan ekoturizmin Yenişarbademli’de uygulanabilirliğinin ve potansiyelinin ortaya konulması gerçekten önemlidir.

4.2. Araştırmanın Yöntemi

Yenişarbademli’nin ekoturizm potansiyelini SWOT analizi aracılığıyla ortaya koymak üzere yapılan bu araştırma; teorik, uygulamalı, gözlem ve incelemeye dayalı, keşifsel bir çalışmadır. Teorik kısım literatürden yararlanılarak hazırlanmıştır. Uygulama kısmında, yöre halkının ve ziyaretçilerin konu ile görüşlerini öğrenmek amacıyla anket uygulanmış; bölgeye bizzat gidilerek doğal ve kültürel kaynaklar yerinde keşfedilmeye çalışılmıştır. SWOT analizi kapsamında yörede bulunan kaynaklar da dikkate alınarak Yenişarbademli’nin güçlü ve zayıf yönleri ile

çevresinden kaynaklanan fırsat ve tehditler tespit edilmeye çalışılmıştır. Yöre halkına uygulanan anket aracılığıyla bölgede yapılabilecek ekoturizm etkinlikleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma için hazırlanan anket üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde sosyo-demografik özellikleri belirlemeye yönelik 7 soru yer almaktadır. İkinci bölüm, katılımcıların çevre, doğa, ekoturizmle ilgili görüşlerini öğrenmek amacıyla 15 önermeyi içermektedir. Önermeler beşli likert tarzında olup 5 (Kesinlikle Katılıyorum), 4 (Katılıyorum), 3 (Fikrim Yok), 2 (Katılmıyorum), 1 (Kesinlikle Katılmıyorum) şeklinde değerlendirilmiştir. Üçüncü bölümde Yenişarbademli ve Yenişarbademli'nin ekoturizm potansiyelini ortaya koymak amacıyla 9 tane soru yer almaktadır. Araştırmaya 127 kişi katılmıştır.

Araştırma alan tespitine dayalı bir çalışmadır. Arazi çalışmalarına başlamadan önce araştırma konusuyla ilgili çeşitli kaynaklar (konu ile ilgili yayımlanmış kitap, dergi, tez, makale, araştırma yazıları, yazılı dokümanlar) incelenerek literatür taranmış, süreç içerisinde konuyla ilgili bazı kurum ve kuruluşlardan (Isparta Kültür Turizm Müdürlüğü, Isparta Orman Müdürlüğü, Valilik, Yenişarbademli Belediyesi, Yenişarbademli Meslek Yüksek Okulu, Yenişarbademli Tarım Müdürlüğü) çeşitli bilgi ve verilere ulaşılmış; arazi çalışmaları sırasında ekoturizm açısından önem taşıyan yerler bizzat fotoğraflanmıştır.

Yöredeki turizm potansiyeli hakkında turizm yöneticileri, yerel halk ve araştırmayla ilgili kişilerle özellikle Yenişarbademli Belediye Başkanı Sayın Mustafa Erdem ile görüşmeler yapılmış; kendilerinden elde edilen önemli bilgiler değerlendirilmiş; uygulanan anket çalışması ile Yenişarbademli'nin ekoturizm potansiyelini ortaya koymaya yönelik SWOT analizi hazırlanmıştır.

4.3. Araştırma Sahasının Yeri ve Sınırları

Araştırma yapılacak her coğrafi bölgenin veya yörenin konumunun belirlenmesi ve temel karakteristiklerinin ortaya konması önemli ve gereklidir. Bu kapsamda Yenişarbademli ilçesinin konumu, tarihi ve turizm değerleri, ilçede gerçekleştirilen şenlik ve festivaller detaylı bir biçimde ele alınmaktadır.

4.3.1. Coğrafi konum

Yenişarbademli, Akdeniz bölgesinde yer alan, Isparta İli'ne bağlı oniki ilçe merkezinden biridir. Beyşehir Gölünün batısında Toros dağlarının kuzey uzantısı olan Anamas Dağları ile bütünleşmiştir. Isparta ilinin kuzeydoğusundadır; kuzeyden Şarkikaraağaç, güneyden Eğirdir, batıdan Aksu, doğudan Konya'nın Beyşehir ilçesi ve Beyşehir Gölü ile çevrilidir. 2013 nüfus sayımına göre 2503 (şehir 2150, köy 353) kişidir. İlçe denizden 1180 m yüksekliktedir. İl merkezine uzaklığı 105 km olup, belediye imar planına göre yüzölçümü 188,5 km²'dir [82].

Yenişarbademli, merkez bucağına bağlı Gölkonak adında 1 köyü bulunmaktadır. Gölkonak köyü, Beyşehir gölü kenarında bulunmaktadır. Köyün temel geçim kaynağı, balıkçılık ve meyveciliktir [82].

İlçe toprakları dağlık olup batısında Dedegöl Dağı yer almaktadır. İlçenin ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayalı olup doğal bitki örtüsünü bozkır bitkileri oluşturmaktadır. Yenişarbademli'nin, başlıca gelir kaynakları, tarım, hayvancılık, orman işçiliği ve balıkçılıktır. İlçede buğday, arpa, çavdar, nohut, fasulye, şekerpancarı, afyon, ayçiçeği, elma, üzüm, armut yetiştirilmekte; koyun, keçi, sığır beslenmektedir. Evlerde halı dokumacılığı yaygındır. İlçe merkezi Dedegöl Dağı eteklerindedir [83]. Şekil 4.1, Şekil 4.2 ve Şekil 4.3 ve Şekil 4.4'te Isparta ili ve Yenişarbademli'nin yeri gösterilmektedir.

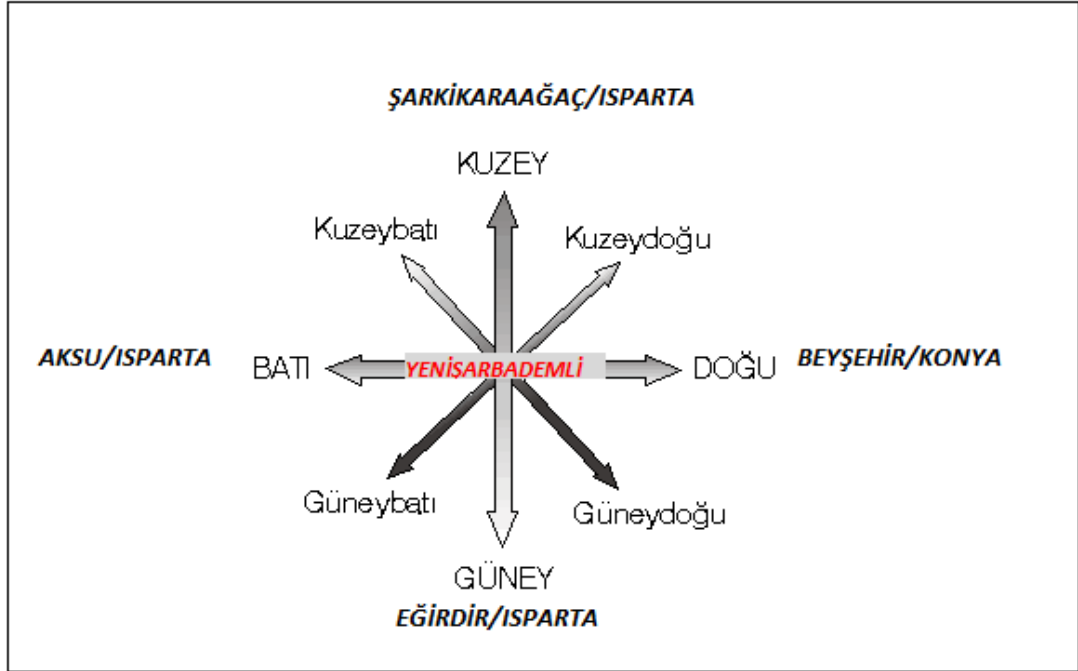

Şekil 4.1: Isparta ilinin Türkiye haritasındaki yeri [84].

Şekil 4.2: Isparta ilinin ilçeleri [85].

Şekil 4.3: Yenişarbademli yön haritası [86].

Şekil 4.4: Beyşehir Gölü çevresinde Yenişarbademli'nin yeri [87].

4.3.2. Tarihçesi

Coğrafi şartların yaşam şartlarına uygun olduğu Yenişarbademli, tarih boyunca birçok uygarlığa sahne olmuştur. Yapılan araştırmalara göre, MÖ 4000 yıllarında Etiler (Hititler), MÖ 1500 yıllarında Frigyalılar, MÖ 800 yıllarında İyonlar, MÖ 600 yıllarında Lidyalılar, MÖ 446 yıllarında Persler, MÖ 190 yıllarında Romalılar, MS 395 yıllarında Bizanslar yörede egemen olmuşlardır. 1071 Malazgirt zaferinden sonra 1180 yıllarında Selçuklu topraklarına katılmıştır. 1235 yılında Anadolu Selçuklu Devletinin yazlık başkenti olmuştur. 1300-1403 Hamitoğulları beyliğine bağlı kalmıştır. Zaman içerisinde Osmanlı İmparatorluğu tarafından ele geçirilmiş, 1808 yılında Konya vilayetine bağlı bir kaza olmuştur, 1868 de tımar (yönetimi askere bırakılan yer) olmuştur. 29 Ekim 1923 Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kuruluşu ile Isparta ili Şarkikaraağaç ilçesine bağlı bir köy olmuştur. 1954 yılında ise Bademli, Yenice ve Kütler köyleri birleşerek Isparta ili Şarkikaraağaç ilçesine bağlı kasaba olmuştur. Yenişarbademli, ilçe statüsünü 1990 yılında kazanmış olup, Isparta iline bağlıdır [82].

İlçe ve yöresinde 25 civarında ören yeri bulunmaktadır. Ayrıca, tepeler üzerine kurulmuş çeşitli zamanlara ait kale kalıntıları bulunmaktadır. Bunların başlıcaları;

Kestel (küçükkale), Kaledost (geledost), Doğdu, Çataltepe, Asar (kaletepe), Ortatepe, Mandras, Maltepesi, Aktepe (Gavur harmanı)'dir. Ayrıca, vadilerde kurulan 12 yerleşimde ise sarnıçlar, kaleiçi ve yer altı evleri bulunmaktadır. Psidia bölgesine dâhil olan Yenişarbademli'deki kalıntılar, Roma ve Bizans dönemlerindeki Gorgorum antik kentine ait kalıntılar olarak bilinmektedir [88].

4.3.3. Turizm değerleri

Şehitler ve Atatürk Anıtı

Yenişarbademli Belediye Başkanı Mustafa Erdem tarafından yaptırılan ve 2010 yılında açılışı yapılan anıt, hükümet konağı meydanındadır (Şekil 4.4). Selçuklu kültür ve sanatının temel figürlerinden, müslüman ve ortadoğu toplumlarında sıkça kullanılmış olan sekiz köşeli yıldız esas alınarak inşa ettirilen anıt üzerinde 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşından (93 harbi) günümüze kadar 163 Şehit ve Gaip ile 25 resmi Gazisinin künyeleri yer almaktadır. Yıldızın Sekiz köşeli olması, buranın Selçuklu Devleti'nin başkenti olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Üzerinde bulunan, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk heykeli, tarihteki 16 büyük Türk devletinin kültürü ile yoğrulmuş Türkiye Cumhuriyetini temsil etmektedir [89]. Şekil 4.5'te Şehitler Anıtı görseline yer verilmektedir.

Şekil 4.5: Şehitler Anıtı [87].

Kızıldağ Milli Parkı ve Çevresi

Batı Akdeniz Bölgesinde Beyşehir Gölü'nü kuzey ve batısından çevreleyen park, coğrafi konum olarak Isparta-Konya arasında, Şarkikaraağaç-Yenişarbademli-Beyşehir'i kapsamaktadır. 59.600 hektar alan kaplamaktadır. Jeolojik yapısı kalker ve karstik yer şekillerinden oluşur. Göle bakan yamaçlarda karaçam ve ardıç ormanları, iç bölgelerde karaçam, sedir, Toros köknarı, titrekavak, ardıç ve meşelerden oluşan saf ve karışık ormanlar, orta ve batı Torosların 2987 m. yüksekliğiyle zirvesini oluşturan Dedegöl Dağı dikkat çekmektedir. Yamaçlarında 10 ay eksik olmayan kar örtüsü olan dağın kuzeydoğusunda keşfi henüz tam olarak yapılmamış, ancak 20 km den fazla uzunluğu olduğu düşünülen Pınargözü Mağarası, yılın belli dönemlerinde yörükler tarafından konaklanan Çay Deresi, Sindel, Küre, Karamık, Korkuyu, İncebel ve Malanda yaylaları ile günübirlik kullanıma uygun Beyşehir Gölü kıyı şeridi, yörenin kaynakları ve turizm değerleri arasındadır [90].

Yenişarbademli ve Beyşehir gölü flora açısından zengin olup 213 çeşit endemik bitki tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra Beyşehir gölü içerisinde 181 tür su kuşu bulunmaktadır. Kızıldağ Milli Parkı flora ve fauna açısından zengindir. Kızıldağ bölümü mavi sedir ormanları ile kaplıdır. Ağaçların ürettiği bol oksijen akciğer ve astım problemi olan insanlara iyi gelmektedir. Milli parkın ormanlık alanları, Dedegöl Dağı'nın eteklerinde bulunan Karagöl Gölü, Dedegöl çiçeği, Pınargözü Mağarası, Çaydere akarsuyu, Beyşehir gölü içerisinde bulunan Kilise adası, Mada adası gibi irili ufaklı adalar, Kubad-ı Abad Sarayı ve Kız Kulesi görülmeye değerdir. Alan içerisinde Kızıldağ bölümünde ahşap bungalovlarda konaklama imkânı bulunmaktadır. Milli park içerisinde Kızıldağ ve Pınargözü olmak üzere 2 adet günübirlik kullanım alanı vardır [90].

Pınargözü Mağarası

İlçe sınırları içerisindeki Kızıldağ Milli Parkında yer alan mağara, 15.500 m. uzunluğuyla Türkiye'nin en uzun ve 680 m. giriş yüksekliği ile dünyada ilk sıradadır [82].

Mağara, Yenişarbademli ilçesine 8 km uzaklıkta, Çaydere Ormanları'nın içinde bulunmaktadır. İçerisinden debisi 778 lt/sn olan bir kaynak çıkmaktadır. Mağaraya, girişte bulunan sifondan dalarak girilir. Birçok sifon ve büyük çağlayan vardır. Sifonun önünde hızı 150-160 km'ye ulaşan hava akımı oluşur ve su ısısı Ağustos ayında bile 5,8 °C'dir [91].

Yapılan su analizlerinde direk kaynağından içilebilen sayılı su kaynağından biridir. İçinde aktif bir yeraltı deresi bulunan Pınargözü Mağarası'nın sonuna henüz varılamamıştır. 2011 yılında Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Dokuz Eylül Üniversitesi, Yenişarbademli Belediyesi ve Isparta Valiliği ile araştırma ekibi oluşturulup geniş çaplı bilimsel çalışmalar başlatılmıştır. Hidrolojik (su), jeolojik (yer) ve speleolojik (mağara) bilimleri açısından yürütülen çalışmalar halen devam etmektedir [82].

Bölgede bulunan dünyanın en büyük yeraltı ırmağı, Beyşehir Gölü ile Manavgat Çağlayanı arasında akar. Mağaranın içinde değişik büyüklükte gölcükler, şelaleler, damlataş havuzları ve her türden damlataş birikimleri geniş yer kaplar. Aynı zamanda bir su kaynağı olan mağaranın bulunduğu bölge, zengin bitki örtüsüne sahip olup, çevre ilçelerde yaşayan halk tarafından piknik alanı olarak kullanılmaktadır, Pınargözü mağarasının etüdünün yapılması halinde ülke turizmine katkısının büyük olacağı ifade edilmektedir [91]. Şekil 4.6/Şekil 4.7 / Şekil 4.8 / Şekil 4.9'da Pınargözü mağarası ile ilgili çeşitli resimler gösterilmektedir.

Şekil 4.6: Pınargözü Mağarası ağız kısmı [92].

Şekil 4.7: Pınargözü Mağarası [93].

Şekil 4.8: Pınargözü piknik alanı [86].

Şekil 4.9: Pınargözü Mağarası'nın içi [86].

Karataş Mağarası

Yenişarbademli'nin batısındaki Pınargözü Mağarasının yakınındaki Dedegöl Dağı'nda bulunan Karataş Mağarası kireçtaşlarından oluşur ve bir fay hattı üzerinde dikey olarak gelişmiştir. Düden konumunda ve bütünüyle fosilleşmiş mağaranın derinliği -112 m'dir. Daha aşağı seviyede ve doğrultuda bulunan Pınargözü Mağarası ile bağlantılı olduğu düşünülmektedir. Fazla miktarda hava sirkülasyonu bulunmaktadır [91].

Kubad-ı Abad Sarayı

Kubad-ı Abad, Yenişarbademli'ye 3 km uzaklıkta, Konya sınırları içinde, Beyşehir Gölü'nün kuzeybatı kıyısında bulunmaktadır. Anadolu Selçukluları dönemi sivil yapılarının en ünlü ve sanat tarihi açısından önemli yapılardan olup, Selçuklu dönemi tek saray yapısı kalıntısı özelliği göstermektedir. Kazılarda içerisinde çiniler bulunmuştur ve çiniler tamamen bu saraya özgü olduğu için önem taşımaktadır. Yolculuğu sırasında geçerken burayı gören Alaattin Keykubat, "Cennet ya burasıdır, ya da buranın altıdır," diyerek Yenişarbademli'yi çok beğenmiş ve bir saray yapılmasını buyurmuştur. Kubad-ı Abad Sarayı, Alaattin Keykubat'ın buyruğuyla, 1236'da veziri mimar ve nakkaş Sadeddin Köpek yaptırmıştır. Resmi tescili 1949'da

çevrede araştırmalar yapan M. Zeki Oral'ın bulduğu çini kalıntılarında sonra yapılmıştır. 1952'de Zeki Oral'ın, 1965-1966 arasında Karkarina Ottadorn'un başkanlığındaki kazılarda 5.200 m²'lik alanı kaplayan Selçuklu kenti tümüyle ortaya çıkarılmıştır. 1967'de Mehmet Önder'in sondaj ve kazı çalışmaları ardından uzun süre çalışma yapılmamıştır. 1980 yılında Prof.Dr. Rüçhan Arık yeniden kazılara başlamış ve kazılar hala devam etmektedir. Prof. Arık'ın ifadesine göre burası 60.000 metrekare saray sitesi alanı içerisinde Yenişarbademli'yi de içine alan büyük bir şehir (şAR) kalıntısıdır. Ortaya çıkarılan eserler; it duvarına benzer alçak bir sur içinde Büyük Saray, Küçük Saray (Vezir Sarayı), Ferdevs (Paradeison), Av Hayvanları Parkı, Büyük Saray altında sultan kayıklarının ya da küçük yelkenlerin yanaşabileceği iki gözlü küçük bir tersane ve 16 yapı kalıntısı bulunmaktadır. Bunlar arasında bir mescit, hamamlar, fırın ve mutfak, kışla kapısı, depolar ve ahırlar vardır [82]. şekil 4.10'da Kubad-ı Abad Sarayı içinde bulunan çini örnekleri, şekil 4.11'de Kubad-ı Abad Sarayı kalıntıları gösterilmektedir.

şekil 4.10: Bulunan çini örnekleri [87].

Şekil 4.11: Kubad-ı Abad Sarayı [84].

Malanda Köşkü

Malanda Köşkü, Kubad-ı Abad sarayının 10 km. batısında çiftlik köşkü veya uç karakol binası olarak inşa edilmiştir (Şekil 4.12).

Şekil 4.12: Malanda köşkü [94].

Kız Kalesi Adası

Kız Kalesi Adası, Kubad-1 Abad'ın 4,5 km kuzeydoğusunda, Konya ili Beyşehir İlçesi Gölyaka Kasabası sınırları içerisinde olup çevresi 270 metredir. Alaaddin Keykubad tarafından Kubad-1 Abad'ın haremliğı olarak inşa ettirildiğı sanılır. Arkeolojik araştırması bugüne kadar yapılmadığı için hala gizemini korumaktadır. Kalenin kaya işlemeciliğı Roma kültürünün izlerini taşımaktadır. Kubad-1 Abad'ın haremliğı ve tersaneliğı olan 5 dekarlık bu tarihi ada, 10'un üzerinde kuş türüne ev sahipliğı yapmaktadır. Kız Kalesi Adası, Türkiye'nin Manyas'tan sonra önemli kuş cennetlerinden biri konumundadır. Şimdilerde Beyşehir Gölü kuşlarına ev sahipliğı yapmaktadır. Kız Kalesi ya da diğeri adıyla Kızlar Adası kuş gözlemcileri için adayı bir cennete dönüştürmektedir [82]. Şekil 4.13'de Kız Kalesi Adası'nın görseline yer verilmektedir.

Şekil 4.13: Kız Kalesi Adası [84].

Dedegöl Dağı

Yüksekliği 2998 metre olan Dedegöl Dağı'nın üzerinde 11 ay kar bulunmaktadır. Dedegöl adını, dağın tabanında bulunan bir su kaynağından almaktadır. Dağın çeşitli bölgelerinde kaynağından dışarı çıkan sulardan bir tanesi Pınargözü mağarasındaki sudur. Dedegöl tepesinin adı ise Kartal Pınarı mevkiinde yetişen, endemik bir bitki olan Dedegöl çiçeğinden gelmektedir. Dedegöl tepesi Batı Torosların en büyük tepesidir. Her yaşta insanın tırmanabileceği bir dağ olan Dedegöl Dağı, güzellikleriyle her yıl yüzlerce dağcıyı ağırlamaktadır. Dağ turizminde önemli bir yere sahip olan Dedegöl, tur kayağı (kar üzerinde yapılan kayak) ve trekking yürüyüşlerine olanak sağlamaktadır. Dünya dağcıları yılda bir kere ilçede buluşmaktadır [82].

Dedegöl Dağı, dağ yürüyüşü, kamp, tırmanma için uygun yer ve imkânlarla sahiptir. Dağın eteğindeki Melikler yaylasında her yıl mayıs ayında dağcılar çadır kurarak dağcılık şenliği kapsamında dağın zirvesine tırmanmaktadırlar. Çevresinde endemik bitkiler vardır. Dedegöl Dağı üzerindeki Karagöl ve sadece dağın eteklerinde yetişen Dedegöl Çiçeği dağcıların ilgi odağıdır [95]. Şekil 4.14/ Şekil 4.15 / Şekil 4.16'da Dedegöl Dağı ile ilgili resimler gösterilmektedir.

Şekil 4.14: Dedegöl Dağı'na Melikler Yaylası'ndan bakış [86].

Şekil 4.15: Dedegöl Dağı [96].

Şekil 4.16: Beyşehir Gölü ve Dedegöl Dağı [87].

Karagöl Gölü

Isparta'nın en yüksek dağı olan (2992 m) Dedegöl Dağı'nın doğusunda Kurucuova Sınırları içerisinde 2365 m. yükseklikte 18.500 metrekare büyüklüğünde bir buzul veya krater gölüdür (Şekil 4.17). Jeolojik araştırması bugüne kadar yapılmamıştır [82].

Şekil 4.17: Karagöl [97].

Endemik bitkiler

Kuzugöbeği Mantarı: Latince adı *Morchella esculanta* olarak bilinir. İlçede bahar aylarında bol miktarda yetişen bu mantarın yapılan araştırmalara göre, kansızlığa faydalı, bağışıklık sistemini, zihinsel fonksiyonları güçlendirmede etkili olduğu, bağırsak ve mide rahatsızlıklarına bağlı şikâyetleri azalttığı, kansere karşı destek sağladığı ifade edilmektedir. Dünyaca tanınan ve ekonomik değeri olan Kuzugöbeği mantarını, ne yazık ki halkımız yeterince tanımamakta ve bu bitkinin sağladığı faydalardan yararlanamamaktadır. Bu değerli gıda kaynağının kendi ülkemiz insanları tarafından da tanınması, kolay ulaşılabilir olması, halk sağlığı açısından büyük avantajlar sağlayacaktır [98]. Şekil 4.18’de Kuzugöbeği mantarının görseli gösterilmektedir.

Şekil 4.18: Kuzugöbeği Mantarı [87].

Dedegül Çiçeği: Dağa adını veren Kartalpınarı mevkiinde yetişen çiçek endemik bir bitki türüdür [96].

Jurineamoschus olarak da isimlendirilir [82]. Şekil 4.19’de Dedegül Çiçeği ile ilgili görsele yer verilmektedir.

Şekil 4.19: Dedegülü bitkisi [99].

Kara Yosunu: Yenişarbademli Cinclidotus Asumaniae kara yosunu ile dünya literatürüne girmiştir [82].

Çankırı Karatekin Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü Orman Botaniği Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Serhat Ursavaş, Isparta Kızıldağ Milli Parkı'nda Pınargözü Mağarası'nın ağız kısmında incelemeleri sırasında kara yosunu olarak bilinen Cinclidotus'un yeni bir türüne rastlamıştır. Kara yosunun ilk kez bulunan bir tür olduğunun tespit edilmesinin ardından Ursavaş, bu türe, 2010 yılında Bolu'da geçirdiği trafik kazası sonucu hayatını kaybeden İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Botaniği Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Prof. Dr. Asuman Efe'nin ismini yaşatmak için "Cinclidotus Asumaniae" adını vermiştir [100]. Şekil 4.20’de Karayosunu bitkisi ile ilgili görsel gösterilmektedir.

Şekil 4.20: Kara yosunu [100].

İlçede başlıca bulunan Çiğdem, Karahan Çalısı, Kardelen çiçeği, Gurbet çiçeği ve Ak Meşeyi de endemik türler içinde sayabiliriz. İlçede 213 endemik bitki türü bulunmaktadır [94]. Şekil 4.21’de Çiğdem Çiçeği ile ilgili görsel yer almaktadır.

Şekil 4.21:Çiğdem çiçeği [87].

Anıt ağaçları

Isparta İli Yenişarbademli ilçesinde, 7 adet anıt ağaç bulunduğu tespit edilmiştir. Bunlardan biri olan Beyçam, Pınargözü orman içi alanında bulunmaktadır. Beyçam, Göller Bölgesi’nin en uzun ve en yaşlı karaçamlarından biri olma özelliğini taşımaktadır [101]. Yenişarbademli ilçe sınırları içinde kasnaklı tepe mevkiinde bulunan beş adet kasnak meşesi Antalya Kültür ve Tabiat Varlıkları Koruma Kurulunun 17.08.2000 gün ve 4689 sayılı kararı ile “Anıt Ağaç “ olarak tescil edilmiştir. Bu ağaçlardan biri olan “1 nolu kasnak meşesi” 14 metre yüksekliğinde, 137 cm çapında olup çevresi 430 santimetredir. Diğerleri Yenişarbademli Pınargözü

Mağarasından Melikler Yaylası istikametinde giden yolun hemen yanında bulunan Beyçam 700 yaşının üzerinde, 28,5 metre boyunda, 155 cm çapındadır [102]. Şekil 4.22 / Şekil 4.23'te Beyçam Anıt Ağacı ile ilgili resimler gösterilmektedir.

Şekil 4.22: Beyçam Anıt Ağacı [86].

Şekil 4.23: Beyçam anıt ağacı bilgi tabelası [86].

Yaylalar

55 tane tescilli yaylası bulunmaktadır. Çayır yaylası, Senit Alanı yaylası, Velledin yaylası, Melikler yaylası, Malanda yaylası, Kızıl alan yaylası, Körmenlik yaylası, Kara Eğrik yaylası, Alını oluk yaylası bunların başlıcalarıdır. Melikler yaylası Dedegöl Dağı'nın yamaçlarında bulunan kayalık, tırmanışa ve kamp yapmaya uygun ve her mevsim ayrı manzarası olan bir yayladır [82]. Şekil 4.24 / Şekil 4.25 /Şekil 4.26 / Şekil 4.27'de yaylalardan görüntüler resimlenmektedir.

Şekil 4.24: Yaylalar haritası [82].

1996'dan bu yana mayıs ayında dünyanın her yerinden gelen dağcılar Melikler Yaylasında Dedegöl Dağı'nın zirvesine çıkmak için toplanmaktadır. Yaylalarda koyun ve keçi beslenmekte ve arıcılık yapılmaktadır [82].

Şekil 4.25: Melikler Yaylası [103].

Şekil 4.26: Dedegöl Dağı etekleri [86].

Şekil 4.27: Melikler Yaylası girişi [86].

Yapılan Şenlikler ve Festivaller

Dağcılık Şenlikleri:1996 yılından beri mayıs ayında dünyanın her yerinden gelen dağcılar Melikler Yaylasında Dedegöl Dağı'nın zirvesine çıkmak için toplanıp çadırlar kurmaktadır. Yapılan şenlik üç gün sürmektedir [89]. Bu şenlikler Eğirdir Turizm Tanıtma ve Sporları Derneği (ETUDOSD) tarafından gerçekleştirilmektedir.

Gökyüzü Gözlem Şenliği: Yenişarbademli ilçesi deniz seviyesinden 1180 m yükseklikte bulunmaktadır. Etkinliğin yapıldığı Melikler Yaylası'ndaki "Cennet" adı verilen şenlik alanı ise 1700 m yüksekliktedir. 2017 yılı temmuz ayında düzenlenen şenlikte yapılan karanlık ölçümüne göre Yenişarbademli ölçüm yapılan en karanlık yer olarak bulunmuştur [104]. Şekil 4.28'de Dedegöl Dağı'nın üzerindeki Samanyolu görüntüsü görsel olarak gösterilmektedir.

Şekil 4.28: Dedegöl Dağı'nın üzerindeki Samanyolu [104].

Pınargözü Kültür Şenlikleri: Her yıl ilçenin tescil edilmiş 55 yaylasından birinde yapılan şenlikler, 3000 den fazla kişiyi ağırlamaktadır. Mahalli sanatçıların katıldığı, yöresel müzikler ve etkinliklerin yer aldığı bir şölen havasında Türkiye'nin her

yerinden katılımcılarla gerçekleştirilen bir etkinliktir [82]. Şenliklerin içinde resim çalıştayı yapılmaktadır.

Uluslararası Resim Çalıştayı: Yenişarbademli ilçesinde gerçekleştirilen “Uluslar arası Resim Çalıştayı”nda üretilen resim, seramik ve heykel, el sanatları eserleri Antalya Erdem Beyazıt Kültür Merkezi fuar alanında, İstanbul Beyoğlu Fransız sokağında ve Isparta merkezinde açılan sergilerle teşhir edilmektedir. Sergiler büyük bir ilgi görmekte ve aynı zamanda da ilçenin, ilin ve ülkenin tanıtımına katkı sağlanmaktadır [105].

Yenişarbademli’yi sanatla bütünleştiren uluslararası boyuta taşıyan resim çalıştayı, Türkiye ve dünyanın her bölgesinden amatör ve profesyonel resim sanatçıları ağırlamaktadır. Temmuz 2016 yılında altıncısı düzenlenen çalıştayın resimleri, 12 ülkenin katılımı ve 23 sanatçı tarafından oluşturulan eserlerle Antalya’da sergilenmiştir. Bu sergi sayesinde Yenişarbademli’nin yöre özellikleri ve güzelliklerini tanıtmaya fırsatı olmuştur [106]. Şekil 4.29’da bir resim çalıştayı örneği gösterilmektedir.

Şekil 4.29: Resim çalıştayı [107].

Kolleksiyon Sergisi: Dr. Melek Günbey’in önderliğinde düzenlenen serginin açılışını, Batı Akdeniz Belediyeler Birliği ve Antalya Kepez Belediye Başkanı Hakan Tütüncü, Yenişarbademli Belediye Başkanı Mustafa Erdem, Antalya Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreteri Dr. Erdoğan Taş ile çalıştaya katılan sanatçılar

yapmışlardır. Günbey, çalışmaya dünyanın birçok yerinden sanatçıların katıldıklarını ve Yenişarbademli ve Pınargözü'nün dünyada tanındığını ifade etmiştir [105].

İlçede Gerçekleşen Projeler

Sulama Göleti Projesi: Halen yapımı devam eden Şehit Hüseyin Gökhan Eriç sulama göleti, 7 milyon metreküp su hacmiyle bölgenin tarımsal sulama ihtiyacını kapalı devre sulama sistemiyle yapısal olarak değiştirerek; modern tekniklerle sulama imkânı sağlayacaktır. Sulama göleti inşası devam etmektedir [82]. Su şişeleme fabrikası Pınar Su, yapımı tamamlanmış durumdadır ve 2018 yılı içinde üretime başlayacaktır.

GES Projesi: Şehrin tüm elektriğini üretecek olan yenilenebilir enerji projesi kapsamında 1mw'lık güneş enerjisi santrali (GES) kurulumu ilçede tamamlanmıştır. 2018 yılı itibariyle Yenişarbademli, içindeki doğal ortamı koruyarak ve tüketmeden enerji üretmeye başlayacaktır [82].

Tarım Alanlarının Toplulaştırılması Projesi: Yenişarbademli ilçesi tarım alanlarının veraset yoluyla zaman içinde paylaşılmasından dolayı ilçenin tarım alanları ekonomik verimliliğini kaybetmiştir. Konuyla ilgili olarak belediye tarafından gerekli başvurular yapılarak 2011 yılında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Toprak Reformu Genel Müdürlüğüne müracaat edilmiştir. Müracaat kabul edilerek sıraya konulmuş; Bakanlık tasarrufu gereği 400.000 dekar ve üzeri parçalanmış arazilerin toplulaştırılması öncelikli planlanmıştır. Sulanan toplam alan 28.500 dekadır. Belediyenin asli görevi olmamakla birlikte konu belediye tarafından yüksek kamu yararı gereği takip edilmektedir [106].

Tarım ve Hayvancılık

Yenişarbademli'nin kapalı bir havzada olması yetişen ürünlerin organik olmasına olanak sağlamaktadır. Elma, ceviz, badem, fındık ve kiraz üretiminin yapıldığı ilçede ürünlerin %80'i 1. sınıf kalitede yetişmektedir [82]. Yenişarbademli'nin başlıca gelir kaynağı tarım, hayvancılık, orman işçiliği, arıcılık ve balıkçılıktır [109].

İlçede yoğunlukla yem bitkileri ve hububat üretimi ile meyvecilik yapılmaktadır. İlçe halkı tarım arazilerinin tamamını kullanamamaktadır. Bu durumun en önemli nedeni

sulama suyu sıkıntısıdır. İlçe arazilerinin çok hisseli ve parçalı olması, arazi sahiplerinin ekonomik anlamda zorluk yaşamasından dolayı tarımsal üretim az yapılmaktadır [110].

Bölgede hayvancılık 1992 yılında sit alanı ilan edilmesi ile yasaklanmış, Yenişarbademli belediyesinin çalışmaları sonucunda 54 yayla 2010 yılından beri bugüne dek mera kanunu kapsamında tescillendirilmiştir. Hayvancılığın önü açılmıştır [89].

Beyşehir gölünde yetişen göl balığı, doğal yaşama zarar vermeden olta balıkçılığı ile tutulur. Özellikle yaylalarda doğal beslenen koyun ve keçi sütü kalitesi çok yüksektir. Arıların endemik dağ çiçeklerinden özümlediği bal Türkiye'nin en kaliteli balları arasında yer almaktadır [82].

Gölkonak köyü ilçenin tek köyüdür. Balıkçılık, hayvancılık ve tarımın yapıldığı köyde taze ve organik ürünler temin edilebilmektedir [82].

Yenişarbademli Belediyesi ile Yapılan Kardeş Belediye Protokolleri

İzmir'in Balçova Belediyesi ile Isparta'nın 2500 nüfuslu Yenişarbademli Belediyesi arasında ilişkileri güçlendirmek ve kültürel etkileşimde bulunmak amacıyla 2014 yılında "kardeş kent protokolü" imzalanmıştır [111].

Konyaaltı Belediyesi ile Isparta Yenişarbademli Belediyesi arasında ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla Nisan 2018'de "kardeş belediye" protokolü imzalandı. Konyaaltı ile Isparta'nın Yenişarbademli İlçesi kardeş şehir olmuştur [112].

4.4. Araştırmanın Bulguları ve Tartışma

4.4.1. Sosyo-demografik bulgular

Araştırmanın bu bölümünde ankete katılan bireylerin sosyo-demografik özellikleri, Yenişarbademli ilçesinin güçlü yönleri, zayıf yönleri, çevrede var olan fırsatlar ve tehditler, anketi cevaplayan bireylerin çevre, doğa ve ekoturizmle ilgili görüşleri,

Yenişarbademli ilçesinin bilinirliğine dair görüşler, Yenişarbademli ilçesini canlandırmaya ve neler yapılabileceğine ilişkin görüşler yer almaktadır.

Araştırma kapsamında 127 kişiye anket yapılmıştır. Anketin birinci bölümü sosyo-demografik özelliklerine ilişkindir ve katılımcılara öncelikle cinsiyet, memleket, yaş, medeni durum, meslek, eğitim durumu, aylık gelir düzeyine ilişkin sorular sorulmuştur. Anketin ikinci bölümünde, katılımcıların evre, doğa ve ekoturizmle ilgili görüşlerini öğrenmek amacıyla 15 soru sorulmuştur. Anketin çnc bölümünde, Yenişarbademli ilçesinin ekoturizm potansiyelinin SWOT analizi ile belirlenmesine katkı sağlayacak 9 soru sorulmuştur.

Katılımcıların 28'i (%22,22) kadın, 98'i (%77,78) erkektir. Katılımcıların yaş dağılımlarına bakıldığında %71,65'i (91 kişi) 18-25 yaş; %16,54' (21 kişi) 26-40 yaş; %9,45'i (12 kişi) 41 ve üzeri yaş; %2,36'sı ise kaç yaşında olduğunu belirtmemiştir. ıkan bu sonuçlara göre katılımcıların çoğunluğu erkekler ve 18-25 yaş arasındaki bireylerden oluşmaktadır (Tablo 4.1).

Anketi yanıtlayan katılımcıların %75,59'u bekâr, %22,83' evlidir. %76,38'i niversite mezunu; %13,39'u lise mezunu; %7,87'si ilköğretim mezunudur. Bu sonuçlara göre katılımcıların çoğunluğu bekâr ve niversite mezunudur (Tablo 4.1).

Ankete katılanların %62,20'si ğrenci; %11,81'i mesleğini belirtmemiş; %25,99'u (memur, işçi, mühendis, şoför, ğretmen, ev hanımı, eleman) diğer meslek gruplarındandır (Tablo 4.1). Katılımcıların %62,20'sinin aylık geliri 1500 liradan daha az; %13,39'unun 2500-3500 lira aralığında; %12,60'ı 1500-2500 lira aralığındadır. Bu sonuçlara göre katılımcıların çoğunluğu öğrencilerden oluşmakta ve aylık gelirleri 1500 liradan daha azdır (Tablo 4.2).

Katılımcıların memleketlerine bakıldığında %40,94' diğer iller; %17,32'si Isparta; %16,54' Yenişarbademli; %8,66 Antalya; %5,51 Adana; %4,72 Mersin; %2,36 Konya ve %3,95'inin yanıtız olduğu bulunmuştur (Tablo 4.2).

Tablo 4.1: Katılımcıların demografik özellikleri.

Cinsiyet (n:127)	f	Yüzde %
Kadın	29	22,22
Erkek	98	77,78
Toplam	127	
Medeni Durum (n:127)		
Medeni Durum (n:127)	f	Yüzde %
Bekâr	96	75,59
Evli	29	22,83
Yanıtsız	2	1,58
Toplam	127	
Yaş (n:127)		
Yaş (n:127)	f	Yüzde %
18 - 25	91	71,65
26 - 40	21	16,54
41 - üzeri	12	9,45
Yanıtsız	3	2,36
Toplam	127	
Meslek (n:127)		
Meslek (n:127)	f	Yüzde %
Öğrenci	79	62,20
Memur	7	5,51
İşçi	1	0,79
Mühendis	3	2,36
Şoför	3	2,36
Öğretmen	7	5,51
Ev Hanımı	2	1,58
Eleman	10	7,88
Yanıtsız	15	11,81
Toplam	127	

Tablo 4.2: Katılımcıların demografik özellikleri.

Memleket (n:127)	f	Yüzde %
Yenişehirli	21	16,54
Isparta	22	17,32
Antalya	11	8,66
Adana	7	5,51
Mersin	6	4,72
Konya	3	2,36
Diğer iller	52	40,94
Yanıtsız	5	3,95
Toplam	127	

Eğitim Durumu (n:127)	f	Yüzde %
Okur - Yazar	2	1,57
İlk - Orta	10	7,87
Lise	17	13,39
Üniversite	97	76,38
Diğer	0	0
Yanıtsız	1	0,79
Toplam	127	

Aylık Gelir Aralığı (n:127)	f	Yüzde %
0 - 1500	79	62,20
1500 - 2500	16	12,60
2500 - 3500	17	13,39
3500 - 4500	8	6,30
4501 ve üzeri	0	0
Yanıtsız	7	5,51
Toplam	127	

4.4.2. Yenişehirli'nin swot analizi

Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda Yenişehirli ilçesinin SWOT analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda, Yenişehirli ilçesinin güçlü ve zayıf yönleri ile çevresel fırsat ve tehdit unsurları tespit edilmiştir. Bulgular aşağıda detaylı bir biçimde sunulmuştur.

Yenişarbademli ilçesinin güçlü yönleri;

Elde edilen anket sonuçlarına göre, Yenişarbademli ilçesinin güçlü yönleri (Tablo 4.3) şöyle sıralanabilir;

- Ormanları
- Yaylaları (Melikler Yaylası)
- Doğal Kaynakları (Pınargözü Mağarası)
- Türkiye'nin en büyük tatlı su gölü Beyşehir Gölü'nün kıyısında oluşu ve balıkçılık
- Manzara seyir noktaları, açık ve yeşil alanlar
- Bozulmamış çevre
- Dağ turizminin yapılabilmesi
- Sahip olduğu kültür ve tabiat varlıkları
- Yılda bir düzenlenen festivaller (Pınargözü Kültür Şenlikleri...)
- İklimi
- Endemik bitki türlerine sahip olması
- Av turizmi için kaynaklara sahip olması (Yaban Hayatı)
- Enerji üretmek için gerekli kaynaklara sahip olması
- Fauna gözlemciliğine imkân sunması
- Kuş gözlemciliğinin yapılabilir olması
- Bisiklet turizmi için alt yapıya sahip olması
- Sahip olduğu tarihi eserler
- Botanik turizmine müsait olması
- Turizme yönlendirilebilecek işgücü varlığı
- Kamu kurumlarının tanıtım çalışmaları
- Yöresel el ve yemek sanatları

Tablo 4.3: Yenişarbademli ilçesinin güçlü yönleri.

EN GÜÇLÜ YÖNLERİ	f	A. ORAN %	SIRA
Sahip olduğu kültür ve tabiat varlıkları	72	56,69	6
Turizme yönlendirilebilecek işgücü varlığı	44	34,65	16
İklimi	67	52,76	8
Kamu kurumlarının tanıtım çalışmaları	39	30,71	17
Bozulmamış çevre	85	66,93	4
Ormanları	100	78,74	1
Yaylaları (Melikler Yaylası ...)	100	78,74	
Doğal kaynakları (Pınargözü Mağarası)	96	75,59	2
Endemik bitki türlerine sahip olması	60	47,24	9
Dağ turizminin yapılabilmesi	74	58,27	5
Fauna gözlemciliğine imkân sunması	53	41,73	11
Av turizmi için kaynaklara sahip olması (Yaban Hayatı)	57	44,88	10
Kuş gözlemciliğinin yapılabilir olması	50	39,37	12
Botanik turizmine müsait olması	45	35,43	15
Enerji üretmek için gerekli kaynaklara sahip olması	53	41,73	11
Sahip olduğu tarihi eserler	47	37,01	14
Bisiklet turizmi için alt yapıya sahip olması	48	37,80	13
Türkiye'nin en büyük tatlı su gölü olan Beyşehir Gölü'nün varlığı ve balıkçılık	86	67,72	3
Manzara seyir noktaları, açık ve yeşil alanlar	79	62,20	4
Yılda bir düzenlenen festivaller(Pınar Gözü Kültür Şenlikleri ...)	69	54,33	7
Yöresel el ve yemek sanatları	38	29,92	18
Diğer	10	7,87	19
Toplam n gözlem sayısı	127		
Kümülatif f sayısı	1372		

Yenişarbademli ilçesinin zayıf yönleri;

Yenişarbademli ilçesinin zayıf yönleri (Tablo 4.4) şöyle sıralanabilir;

- Merkezi yerlere uzak oluşu
- Tanıtımın ve reklamın yetersiz oluşu
- Altyapı, yollar vb. ihtiyaçlara cevap verememesi
- Eğlence ve alışveriş merkezi noktalarının olmaması
- Turistlerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılayacak mekânlara sahip olmaması
- Turizm bilincinin yeterince gelişmemiş oluşu
- Sit alanı olması (Hiçbir İşlem Yapılamaması)
- Konaklama ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalması
- Finansman ihtiyacının sorun olması
- Kamu kurumlarının misafırhane gibi konaklama alanlarının az olması
- Kamu kurumlarının yeterince kaynak ayıramayışı
- Özel kurumların yeterince kaynak ayıramayışı
- Siyasi çekişmeler

Tablo 4.4: Yenişarbademli ilçesinin zayıf yönleri.

EN ZAYIF YÖNLERİ	f	A. ORAN %	SIRA
Tanınımın ve reklamın yetersiz oluşu	106	83,46	2
Turistlerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılayacak mekânlara sahip olmaması	97	76,38	4
Turizm bilincinin yeterince gelişmemiş oluşu	91	71,65	5
Altyapı, yollar vb. ihtiyaçlara cevap verememesi	106	83,46	2
Sit alanı olması (Hiçbir İşlem Yapılamaması)	85	66,93	6
Finansman ihtiyacının sorun olması	81	63,78	7
Eğlence ve alışveriş merkezi noktalarının olmaması	104	81,89	3
Merkezi yerlere uzak oluşu	113	88,98	1
Konaklama ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalması	85	66,93	6
Kamu kurumlarının yeterince kaynak ayıramayışı	74	58,27	9
Kamu kurumlarının misafirhane gibi konaklama alanlarının az olması	75	59,06	8
Özel kurumların yeterince kaynak ayıramayışı	70	55,12	10
Siyasi çekişmeler	69	54,33	11
Diğer	22	17,32	12
Toplam n gözlem sayısı	127		
Kümülatif f sayısı	1178		

Tablo 4.3 ve Tablo 4.4 incelendiğinde Yenişarbademli ilçesinin güçlü yönlerinin zayıf yönlerine göre daha fazla olduğu görülmektedir. Güçlü yönleri incelendiğinde ormanları, yaylaları, doğal kaynakları gibi yörenin bozulmamış doğal kaynaklara sahip olması turizm yönünden en güçlü yönünü oluşturmaktadır. İlçenin zayıf yönleri incelendiğinde ise, merkezi yerlere uzak olması, tanıtımın ve reklamın yetersiz olması, eğlence ve alışveriş merkezi gibi noktalarının olmaması gibi etkenler dikkat çekmektedir.

Yenişarbademli ilçesinin çevresel tehditleri;

Yenişarbademli ilçesi açısından çevresel tehditler (Tablo 4.5) şöyle sıralanabilir;

- Ekonomik istikrarsızlıklar
- İlçenin ekoturizm kaynaklarının turistik yönünün bilinmemesi
- Ekoturizm etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde gönüllü insan sayısının azlığı

- Paydaşlarla iletişimin zayıf olması
- Yakın mesafelerde bulunan diğer il veya ilçe sınırlarında daha cazibeli yerlerin bulunması
- Çevresel yönetmelikler (sit alanı olması)
- Mevsimsel tehditler (Çığ, Sel, Deprem ...)

Tablo 4.5: Yenişarbademli ilçesinin çevresel tehditleri.

EN BÜYÜK ÇEVRESEL TEHDİTLER	f	A. ORAN %	SIRA
İlçenin ekoturizm kaynaklarının turistik görünümünün bilinmemesi	95	74,80	2
Yakın mesafelerde bulunan diğer il veya ilçe sınırlarında daha cazibeli yerlerin bulunması	82	64,57	5
Çevresel yönetmelikler (sit alanı olması)	82	64,57	
Mevsimsel tehditler(çığ, sel, deprem ...)	72	56,69	6
Ekonomik istikrarsızlıklar	97	76,38	1
Paydaşlarla iletişimin zayıf olması	83	65,35	4
Ekoturizm etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde gönüllü insan sayısının azlığı	85	66,93	3
Diğer	14	11,02	7
Toplam n gözlem sayısı	127		
Kümülatif f sayısı	610		

Yenişarbademli ilçesi için çevresel fırsatlar;

Yenişarbademli ilçesinin çevresel fırsatları (Tablo 4.6) şöyle sıralanabilir;

- Zengin orman kaynaklarının olması
- Doğal alanlarının bozulmamış olması
- Üniversite olması (Yenişarbademli M.Y.O)
- Dört mevsim boyunca farklı aktivitelere olanak vermesi
- Turizm potansiyelinin yüksek olması
- Devletin tabiat ve kültür varlıklarının korunmasına yönelik tedbirleri ve yatırım tahsisleri
- Yöre insanının ekoturizmi desteklemesi

- Yöre insanının gelişmelere açık olması
- İnsanların ekoturizm etkinliklerine talebinin artması
- Devletin çevrenin korunmasına yönelik tedbirleri ve yatırım tahsisleri
- Devletin ekoturizm faaliyetlerine öncelik vermesi ve yatırım tahsisleri

Tablo 4.6: Yenişarbademli ilçesinin çevresel fırsatları.

EN BÜYÜK ÇEVRESEL FIRSATLAR	f	A. ORAN %	SIRA
Turizm potansiyelinin yüksek olması	70	55,12	5
Dört mevsim boyunca farklı aktivitelere olanak vermesi	83	65,35	4
Yöre insanının gelişmelere açık olması	58	45,67	8
Yöre insanının ekoturizmi desteklemesi	59	46,46	7
İnsanların ekoturizm etkinliklerine talebinin artması	57	44,88	9
Üniversite olması (Yenişarbademli M.Y.O)	89	70,08	3
Devletin çevrenin korunmasına yönelik tedbirleri ve yatırım tahsisleri	57	44,88	9
Devletin ekoturizm faaliyetlerine öncelik vermesi ve yatırım tahsisleri	56	44,09	10
Devletin tabiat ve kültür varlıklarının korunmasına yönelik tedbirleri ve yatırım tahsisleri	60	47,24	6
Zengin orman kaynaklarının olması	99	77,95	1
Doğal alanlarının bozulmamış olması	95	74,80	2
Diğer	23	18,11	11
Toplam n gözlem sayısı	127		
Kümülatif f sayısı	806		

4.4.3. Yenişarbademli'ye ilişkin bulgular

Katılımcılara Yenişarbademli'nin ne ile anıldığı sorulmuştur. Verilen yanıtlara göre katılımcıların %19,18'i mağara ile anıldığı yönünde görüşlerini bildirmişlerdir. Daha sonra ise %16,44 oranla doğası, ormanları; %14,04 ile dağ yürüyüşü faaliyeti; %13,36 ile yaylaları; %12,84 ile piknik alanı ile bilindiği ifade edilmiştir (Tablo 4.7).

Tablo 4.7: Yenişarbademli ilçesinin anılma adı.

Anılma Adı	f	A. ORAN %	SIRA
Mağara	112	19,18	1
Piknik alanı	75	12,84	5
Doğası, ormanları	96	16,44	2
Yemekleri, yöresel lezzetler	12	2,05	9
Fuar / sergi	11	1,88	10
Festival	31	5,31	8
Dağ yürüyüşü	82	14,04	3
Tarihi Eserler	33	5,65	7
Endemik bitkileri (Dedegül, mantar v.b)	54	9,25	6
Yaylaları	78	13,36	4
n Gözlem Sayısı	127		
A. Puan Toplam ($\sum f$)	584		

Katılımcılara Yenişarbademli’de neler yapılabileceği sorulmuştur. Katılımcılar %77,17 oran ile Yenişarbademli’nin doğasına dikkat çekmekte ve doğa yürüyüşü yapılabileceğini ifade etmektedirler. Ayrıca %67,72 ile yayla turizmi; %63,78 ile milli park ziyaretleri; %62,99 ile mağara gezileri/mağara turizmi; %52,76 dağ ve kış turizminin, yapılabilecek ekoturizm etkinlikleri arasında yer alabileceğini belirtilmektedirler (Tablo 4.8).

Tablo 4.8: Yenişarbademli ilçesinde yapılan faaliyetler.

Yenişarbademli’de neler yapılabilir?	f	A. ORAN %	SIRA
Milli Park Ziyaretleri	81	63,78	3
Yayla Turizmi	86	67,72	2
Doğa ve doğa yürüyüşü(Trekking)	98	77,17	1
Akarsu turizm	38	29,92	13
Dağ ve kış turizmi	67	52,76	5
Görsel Sanatlar	29	22,83	16
Gökyüzü Bilimi	47	37,01	10
Av turizmi	49	38,58	11
Bisiklet Turları	57	44,88	8
Yaban Hayatı Gözlemciliği ve Foto Safari	51	40,16	9
Tarihi Alan Gezileri	51	40,16	
Kamp / Karavan Turizmi	59	46,46	6
Yöresel Lezzetler	29	22,83	16
Yöresel El Sanatları Sergileri	22	17,32	17
Gelenek Görenek Tanıtımları	29	22,83	16
Festival turizmi	30	23,62	15
Mağara Gezileri / Mağara turizmi	80	62,99	4
Kuş Gözlemciliği	42	33,07	12
Atıl doğa yürüyüşü	31	24,41	14
Bitki inceleme (botanik) turizmi	58	45,67	7
Toplam n Gözlem Sayısı	127		
Kümülatif f Sayısı	1034		

Katılımcılara Yenişarbademli ilçesini ilk nasıl duydukları sorulmuştur. Verilen cevaplara göre çoğunluğu %70,84'lük oranla okul kaydı yoluyla duyduklarını belirtmiştir. Anketi cevaplayanların çoğunluğu öğrenci olduğundan verilen bu yanıtın çıkması doğaldır (Tablo 4.9).

Tablo 4.9: Yenişarbademli ilçesini (oralı değilseniz) ilk nasıl duydunuz?

DURUM ADI	f	ORAN %
Okul Kaydı İçin	34	70,84
Kpss Tercihi	3	6,25
Mağarasından Dolayı	1	2,08
Tayin Nedeniyle	6	12,50
İnternet Üzerinden	3	6,25
Akrabalardan	1	2,08
Toplam	48	

Katılımcılara Yenişarbademli'nin en dikkat çekici özelliği sorulmuştur. Cevaplara göre, %80 ile doğal yapısı ön plana çıkmaktadır (Tablo 4.10).

Tablo 4.10: Yenişarbademli ilçesinin dikkat çekici özelliği.

ÇEKİCİ ÖZELLİK	f	ORAN %
Doğal Yapısı	72	80,00
Mağarası	13	14,45
Yaylası	1	1,11
Ulaşım	1	1,11
Temiz Hava	1	1,11
Milli Park	1	1,11
Merkeze Uzaklık	1	1,11
Toplam	90	

Katılımcılara Yenişarbademli'de turizm faaliyetlerinin canlanması için neler yapılabileceği sorulmuştur. Verilen yanıtlara göre, çoğunluk %72,07'lik oranla etkinlikler yapılması gerektiğini ifade etmiştir (Tablo 4.11).

Tablo 4.11: Yenişarbademli ilçesinde turizmin canlanması için yapılacaklar.

Turizmin Canlanması İçin Yapılacaklar	f	ORAN %
Etkinlik	49	72,07
Doğal Gezi	5	7,35
Bilinçli Ev Pansiyonculuğu	1	1,47
Maddi Destek	1	1,47
Tanıtım	3	4,41
Konaklama	3	4,41
Eğitim Verilmesi	1	1,47
Feribotun Getirilmesi	1	1,47
Alt Yapı Düzenlemesi	2	2,94
Ulaşımın Kolaylaştırılması	2	2,94
Toplam	68	

4.4.4. Ekoturizme ilişkin bulgular

Katılımcılara evre, doğa ve ekoturizme ilişkin görüşleri Likert leği tarzında sorulmuştur. Vermiş oldukları cevaplar aşağıdaki tabloda (Tablo 4.12) detaylı bir biçimde verilmiştir.

Tablo 4.12: Çevre, doğa ve ekoturizm ile ilgili görüşler.

SORU	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	n
1.Ekoturizm, ekonomik turizmdir.	%12	%15,2	%27,2	%22,4	%23,2	125
2.Ekoturizm, ekonomisi deniz - kum - güneş olan turizmdir.	%15,32	%27,42	%23,39	%21,77	%12,10	124
3.Ekoturizm, dağda, ormanda, göl kenarında yapılan turizmdir.	%9,6	%24	%19,2	%36,8	%10,4	125
4.Ekoturizm, çevreye ve yöredeki kültüre az zarar veren ve kazancı yerel halka kalan turizm türüdür.	%11,2	%13,6	%16	%38,4	%20,8	125
5.Çevrenin mutlaka korunması gerekmektedir.	%8	%8	%5,6	%35,2	%43,2	125
6.Daha pahalı bile olsa genellikle çevreye daha az zarar veren ürünleri tercih ederim.	%6,4	%13,6	%8,8	%32,8	%38,4	125
7.Çevre ile ilgili her türlü faaliyete gönüllü katılmak isterim.	%13,71	%9,68	%12,90	%44,35	%19,35	124
8.Farkındalık oluşturmak için konferanslar ve eğitimler önem arz etmektedir.	%8,8	%13,6	%16	%42,4	%19,2	125
9.Tatil için mekân seçiminde doğa önceliklidir.	%7,26	%16,94	%16,94	%26,61	%32,26	124
10.Çevrenin korunmasında devlet ve özel sektörün desteği çok önemlidir.	%9,02	%11,48	%7,38	%25,41	%46,72	122
11.Yenişarbademli'nin tanıtılması için kamu kurumları elinden geleni yapmaktadır.	%29,13	%24,41	%14,96	%17,32	%14,17	127
12.Yenişarbademli'nin tanıtılması için özel sektör elinden geleni yapmaktadır.	%36	%20,8	%23,2	%8,8	%11,2	125
13.Yenişarbademli ekoturizm için uygun bir yapıya sahiptir.	%12,60	%18,90	%13,39	%29,92	%25,20	127
14.Ekoturizm etkinliklerinin Yenişarbademli'ye katkısı olur.	%8,66	%16,54	%18,11	%30,71	%25,98	127
15.Yenişarbademli'nin temiz ve keşfedilmeye değer bir doğası vardır.	%11,02	%7,87	%9,45	%24,41	%47,24	127

Çevre, Doğa ve Ekoturizm ile ilgili görüşlere verilen cevaplar şöyledir;

1.soruya (Ekoturizm ekonomik turizmdir.) katılımcıların, %45,6'sı katıldıkları yönünde; %27,2'si katılmadıkları yönünde; %27,2'si ise fikrim yok şeklinde cevaplamışlardır.

2.soruya (Ekoturizm, ekonomisi deniz - kum - güneş olan turizmdir.) katılımcıların, %33,87'si katıldıklarını; %42,74'ü katılmadıklarını; %23,39'u ise fikirleri olmadığını belirtmişlerdir.

3.soruya (Ekoturizm, dağda, ormanda, göl kenarında yapılan turizmdir.) katılımcıların, %47,2'si katıldıklarını; %33,6'sı katılmadıklarını; %19,2'si ise fikirleri olmadığını belirtmişlerdir.

4.soruya (Ekoturizm, çevreye ve yöredeki kültüre az zarar veren ve kazancı yerel halka kalan turizm türüdür.) katılımcıların, %59,2'si katıldıklarını; %24,8'i katılmadıklarını; %16'sı ise fikirleri olmadığını belirtmişlerdir.

5.soruya (Çevrenin mutlaka korunması gerekmektedir.) katılımcıların, %59,2'si katıldıklarını; %24,8'i katılmadıklarını; %16'sı ise fikirleri olmadığını belirtmişlerdir.

6.soruya (Daha pahalı bile olsa genellikle çevreye daha az zarar veren ürünleri tercih ederim.) katılımcıların, %71,2'si katıldıklarını; %20'si katılmadıklarını; %8,8'i ise fikirleri olmadığını belirtmişlerdir.

7.soruya (Çevre ile ilgili her türlü faaliyete gönüllü katılmak isterim.) katılımcıların, %63,7'si katıldıklarını; %23,39'u katılmadıklarını; %12,9'u ise fikirleri olmadığını belirtmişlerdir.

8.soruya (Farkındalık oluşturmak için konferanslar ve eğitimler önem arz etmektedir.) katılımcıların, %61,6'sı katıldıklarını; %22,4'ü katılmadıklarını; %16'sı ise fikirleri olmadığını belirtmişlerdir.

9.soruya (Tatil için mekân seçiminde doğa önceliklidir.) katılımcıların, %58,87'si katıldıklarını; %24,2'si katılmadıklarını; %16,94'ü ise fikirleri olmadığını belirtmişlerdir.

10.soruya (Çevrenin korunmasında devlet ve özel sektörün desteği çok önemlidir.) katılımcıların, %72,13'ü katıldıklarını; %20,5'i katılmadıklarını; %7,38'i ise fikirleri olmadığını belirtmişlerdir.

11.soruya (Yenişarbademli'nin tanıtılması için kamu kurumları elinden geleni yapmaktadır.) katılımcıların, %31,49'u katıldıklarını; %53,54'ü katılmadıklarını; %14,96'sı ise fikirleri olmadığını belirtmişlerdir.

12. soruya (Yenişarbademli'nin tanıtılması için özel sektör elinden geleni yapmaktadır.) katılımcıların, %20'si katıldıklarını; %56,8'i katılmadıklarını; %23,2'si ise fikirleri olmadığını belirtmişlerdir.

13.soruya (Yenişarbademli ekoturizm için uygun bir yapıya sahiptir.) katılımcıların, %55,12'si katıldıklarını; %31,5'i katılmadıklarını; %13,39'u ise fikirleri olmadığını belirtmişlerdir.

14.soruya (Ekoturizm etkinliklerinin Yenişarbademli'ye katkısı olur.) katılımcıların, %56,69'u katıldıklarını; %25,2'si katılmadıklarını; %18,11'i ise fikirleri olmadığını belirtmişlerdir.

15.soruya (Yenişarbademli'nin temiz ve keşfedilmeye değer bir doğası vardır.) katılımcıların, %71,65'i katıldıklarını; %18,89'u katılmadıklarını; %9,45'i ise fikirleri olmadığını belirtmişlerdir.

Araştırmalar sonucunda Isparta ile ilgili çalışmalara rastlanmıştır; fakat Yenişarbademli ile ilgili hiçbir akademik araştırmanın yapılmadığı görülmüştür. Bu açıdan araştırma daha çok önem kazanmaktadır. Durgun (2007) tarafından Isparta ilinin alternatif turizm potansiyelini ortaya çıkarmak amacıyla yapılan çalışmaya göre, Isparta'nın en güçlü yönleri; zengin tarihi, kültür ve tabiat varlıklarına sahip olması, iklimi, doğal kaynakları, bozulmamış çevresidir. Isparta'nın en zayıf yönleri ise; tanıtım ve pazarlama eksikliği, turizm bilincinin yeterince gelişmemiş olması, yerel yönetimlerin ilgisizliğidir. İlin en büyük fırsatı, alternatif turizm türleri için potansiyelinin yüksek olmasıdır, ilin turistik imajının zayıflığı en büyük tehdit unsuru olarak bulunmuştur [113].

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünya Turizm Örgütü (WTO) turizmi, gelir getiren faaliyetler dışında kalan, boş zamanları kapsayan bir seyahat ve bu seyahatten kaynaklanan konaklama, yeme-içme, ulaşım, eğlence gibi hizmetlerin tamamı olarak tanımlamıştır [114]. Turizmin ekonomik, kültürel, sosyal, siyasal etkileri vardır. İstihdam ve gelir artışı sağlaması, ödemeler dengesini desteklemesi, katma değerinin fazla olması, altyapı ve üstyapıya ve diğer sektörlerle etkilerinin olumlu olması gibi nedeniyle özellikle gelişmekte olan ülkeler açısından turizm ve ekoturizm oldukça önemlidir. Bu nedenle ülkeler turizmi geliştirme yolları aramaktadırlar [115]. Çevreyi koruyan, yerel halkın refahını sağlayan, doğal alanlara yapılan duyarlı bir seyahat olarak sürdürülebilirlik kavramını da kapsayan ekoturizm, alternatif turizm şeklidir [116]. Dünyada, ülkemizde ve özellikle Akdeniz Bölgesinde de ekoturizm karşımıza çıkmaktadır. Ekoturizm, son yirmi yılda dünya çapında ekonomik anlamda büyüklük olarak ülkelerin ekonomisinde önemli bir yer tutmaktadır. Ekoturizm çevresel ve sosyo-kültürel etkileri sayesinde koruma-kullanma dengesine olumlu katkıları ile değerlendirilmiş ve kültürel çevrelere odaklı bir turizm türü olarak nitelendirilmiştir. Amacına, ilkelerine ve diğer turizm türlerinden ayrılan özelliklerine uygun olarak gerçekleştirilmeyen ekoturizm aktiviteleri, özellikle milli parklar gibi duyarlı sistemlerde (çıkarılan kanunlarla korunan alanlar vs.) oluşacak aşırı yoğunluk nedeniyle doğal kaynakların bozulmasına, uzun dönemde de yok olmasına neden olacaktır. Bu sebeple ekoturizmde sürdürülebilirliğin devamlı bir şekilde sağlanması için ekoturizm faaliyetlerinin çevresel, sosyal ve etkilerinin bilinmesi ve bu etkilerin planlanma sırasında dikkate alınması gerekmektedir. Önümüzdeki yıllarda turizm gelirlerinin yüksek olacağı tahmin edilmektedir. Bu anlamda Isparta ve bölgesi, Yenişarbademli ilçesinin de ekoturizm üzerinden alacağı pay da yüksek olacaktır.

Yenişarbademli, Akdeniz bölgesinde Isparta iline bağlı ilçe merkezidir. Beyşehir Gölü'nün batısında Toros Dağları'nın kuzey uzantısı olan Anamas Dağları ile bütünleşir. Isparta İli'nin kuzeydoğusundadır, kuzeyden Şarkikaraağaç, güneyden Eğirdir, batısında Aksu, doğudan Konya'nın Beyşehir İlçesi ve Beyşehir Gölü ile çevrilidir.

Bu araştırmanın amacı, Isparta iline bağlı Yenişarbademli ilçesinin ekoturizm potansiyelini Swot analizi, anket ve gözlem yöntemlerini kullanarak ortaya koymaktır. Bu sayede Yenişarbademli’de ekoturizmin uygulanabilirliğine ve potansiyeline ilişkin bilgilere ulaşılması, elde edilen bu bilgilerin, turizm ve ekoturizm planlama çalışmalarına katkı sunması ve düzenlenebilecek etkinliklere vizyon oluşturması beklenmektedir. Bu beklentilerin gerçekleşmesiyle, planlanan ve düzenlenen ekoturizm etkinliklerinin, yörenin ekonomik, sosyal, kültürel vb. her tür gelişimine katkı sağlaması mümkün olabilecektir. Ayrıca araştırma sonucunda ulaşılan bilgi ve bulgular, gelecekte yöre turizminin nasıl gelişeceğine dair öngörüle bulunabilmeye imkân sağlayacak ve ekoturizm etkinliklerine katılım sağlamayı planlayan bireylerin tercih yapmalarını kolaylaştıracaktır. Son olarak, bu çalışmanın ekoturizm literatürüne katkı sağlayacağı ümit edilmektedir.

Yenişarbademli’nin ekoturizm potansiyelini Swot analizi aracılığıyla ortaya koymak üzere yapılan bu araştırma; teorik, uygulamalı, gözlem ve incelemeye dayalı, keşifsel bir çalışmadır. Teorik kısım literatürden yararlanılarak hazırlanmış; uygulama kısmında, ilçede yaşayanların görüşlerini öğrenmek amacıyla anket uygulanmış; yörede var olan kaynaklar yerinde keşfedilerek fotoğraflanmıştır. Araştırma sırasında konuyla ilgili Isparta Kültür Turizm Müdürlüğü, Isparta Orman Müdürlüğü, Valilik, Yenişarbademli Belediyesi, Yenişarbademli Meslek Yüksek Okulu, Yenişarbademli Tarım Müdürlüğü gibi kamu kurumları yetkililerinden bilgi ve görüş talep edilmiştir. Araştırma kapsamında anket uygulamasına 127 kişi katılmıştır.

Elde edilen verilere göre, katılımcıların %77,78’i erkek; %75,59’u bekâr; %71,65’i 18-25 yaş arası; %62,20’si öğrenci; %76,38’inin üniversite mezunu ve %62,2’sinin 1500 liranın altında gelire sahiptir.

Araştırma kapsamında uygulanan anket, ilçe yetkililerinden elde edilen görüş, çeşitli kurumlardan elde edilen bilgi, doküman ve broşürler yardımıyla Yenişarbademli’nin ekoturizm potansiyelini ortaya koymak üzere Swot analizi yapılmış; Yenişarbademli’nin güçlü ve zayıf yönleri ile çevresel fırsatlar ve tehditler tespit edilmeye çalışılmıştır. Katılımcıların %78,74’üne göre Yenişarbademli’nin güçlü yönleri, ormanları, yaylaları (Melikler Yaylası); %75,59’una göre doğal kaynakları

(Pınargözü Mağarası); %67,72'si Türkiye'nin en büyük tatlı su gölü olan Beyşehir Gölü'nün kıyısında olması ve balıkçılık; %62,2'sine göre de, manzara seyir noktaları, açık ve yeşil alanlara sahip olmasıdır. Buradan da anlaşılacağı üzere Yenişarbademli, doğal kaynakları ve bozulmamış doğası ile dikkat çekmektedir. Yenişarbademli ilçesinin zayıf yönleri ise, katılımcıların %88,98'ine göre, ilçenin merkezi yerlere uzak olması; %83,46'sına göre altyapı ve yolların ihtiyaçlara cevap verememesi ve tanıtımın ve reklamın yetersiz olması; %81,89'una göre eğlence ve alışveriş merkezi noktalarının olmaması; %76,38'ine göre turistlerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılayacak mekânlara sahip olmaması; %71,65'ine göre turizm bilincinin yeterince gelişmemiş olmasıdır. Anlaşıldığı gibi, Yenişarbademli'nin merkeze uzak oluşu, alt yapı ve yol yetersizliği ile tanıtım ve reklam eksikliği en zayıf yönleri arasında ön plana çıkmaktadır. Katılımcıların %77,95'i zengin orman kaynaklarının olmasını; %74,8'i doğal alanlarının bozulmamış olmasını ve %70,8'i üniversite (Yenişarbademli Meslek Yüksek Okulu) olmasını, Yenişarbademli için çevresel fırsat olarak değerlendirmişlerdir. Katılımcıların %76,38'i ekonomik istikrarsızlıklar; %74,8'i ilçenin ekoturizm kaynaklarının turistik yönünün bilinmemesi Yenişarbademli'nin çevresel tehditleri arasında kabul etmişlerdir.

Katılımcılara Yenişarbademli'nin ne ile anıldığı sorulmuştur. Bunun sonucunda katılımcıların %19,18'i mağara; %16,44'ü doğası ve ormanları; %14,04'ü dağ yürüyüşü; %13,36'sı yaylaları; %12,84'ü piknik alanı ile anıldığını ifade etmişlerdir. Yani Yenişarbademli aslında ekoturizm için önemli kaynak olarak görülen doğal zenginlikleri ve güzellikleri ile öne çıkmaktadır.

Katılımcılara Yenişarbademli'de yapılan faaliyetler sorulmuştur. Katılımcıların %77,17'si doğa yürüyüşü; %67,72'si yayla turizmi; %63,78'i milli park ziyaretleri; %62,99'u mağara gezileri ve mağara turizmini belirtmişlerdir.

Katılımcılara Yenişarbademli ilçesini ilk olarak nasıl duydukları sorulduğunda, katılımcıların %70,84'ü okul kaydı dolayısıyla duyduklarını belirtmişlerdir. Araştırma kapsamında yapılan anket çalışmasına daha çok Yenişarbademli'de üniversite okuyan öğrenciler katıldığı için böyle bir sonucun elde edilmiş olması doğaldır.

Katılımcılara Yenişarbademli ilçesinin dikkat çekici özelliği de sorulmuş; katılımcıların %80'i Yenişarbademli'nin en dikkat çekici özelliğinin doğal yapısı olduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcılara Yenişarbademli'de turizm faaliyetlerinin canlanması için neler yapılabileceği sorulmuştur. Katılımcıların %72,7'si etkinlikler yapılması gerektiğini belirtmişlerdir. Yenişarbademli, ekoturizm kapsamında birçok etkinliğe ev sahipliği yapabilecek potansiyelindedir. Yenişarbademli'de kuş gözlemcilerinin izleme yapabileceği yerler bulunmaktadır. Yenişarbademli, foto safari meraklıları için inanılmaz manzaraların görüntülenebileceği uygun alanlara sahiptir. Doğa yürüyüşü sevenler için çam ve ardıç ağaçları içerisinde doğa yürüyüşü parkurları, kaya ve dağ tırmanışları için birçok tepeler bulunmaktadır. Dağcılarının uğrak yeri olan Dedegöl Dağı her yıl yüzlerce dağcıyı ağırlamaktadır. Orienteering (doğada yön bulma) aktiviteleri harita meraklılarının ilgisini çekmektedir. Yenişarbademli 213 endemik bitki türü ile bitki gözlemcilerinin vazgeçilmez yeri olmaktadır. Ayrıca, Yenişarbademli Türkiye'nin ve Avrupa'nın en uzun mağarası olan Pınargözü Mağarası ile turizm potansiyeline katkı sağlamaktadır. Yenişarbademli'de, her yıl Temmuz ayında düzenlenen Geleneksel Pınargözü Kültür Şenlikleri ile kültürün, gelenek ve göreneklerin gelecek nesillere aktarılması sağlanmaktadır. Bu şenliklerin bir taraftan kültür turizmi, diğer taraftan yörenin ekonomisi ve gelir düzeyinin artması açısından büyük önem taşıdığı söylenebilir.

Katılımcılara çevre, doğa ve ekoturizmle ilgili görüşleri sorulmuştur. Katılımcılar ekoturizm konusunda net bir fikrinin olmadığı; ekoturizmi dağda, ormanda ve göl kenarında yapılan turizm olarak değerlendirdikleri anlaşılmaktadır. Ekoturizmi çevreye ve yöredeki kültüre az zarar veren ve kazancının yerel halka kaldığı turizm çeşidi olarak niteleyen katılımcı sayısı da az değildir. Katılımcılar, çevrenin mutlaka korunması gerektiğini ve pahalı bile olsa çevreye daha az zarar veren ürünleri tercih ettiklerini belirtmiştir. Katılımcıların çoğunluğu çevre ile ilgili her türlü faaliyete gönüllü katılmak istediklerini; farkındalık yaratmak için konferansların ve eğitimlerin önem taşıdığını; tatil için yer seçiminde doğanın öncelikli olduğunu; çevrenin korunmasında devlet ve özel sektör desteğinin önemli olduğunu;

Yenişarbademli'nin tanıtımında kamu ve özel sektörün yeterli olmadığını ifade etmişlerdir. Ankete katılanlar, Yenişarbademli'nin ekoturizm için uygun bir yapıya sahip olduğunu, ekoturizm etkinliklerinin Yenişarbademli'ye katkısının olacağını ve Yenişarbademli'nin temiz ve keşfedilmeye değer bir doğaya sahip olduğunu belirtmişlerdir.

Yenişarbademli için en önemli sorun ulaşımdır ve ilçenin yakın merkezlerle olan bağlantılarının iyileştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca ekoturizm ile ilgili planlama yapılabilmesi için öncelikle Yenişarbademli'nin sahip olduğu tüm zenginliklerinin tespit edilmesi; ekoturizm açısından kapsamlı bir envanterin hazırlanması gerekmektedir.

Ekoturizmde önemli bir konu da, ekoturizm alanlarının taşıma kapasitesidir. Gerçekleştirilecek etkinlik faaliyetlerde kullanıcı sayılarının, alanın kapasitesine göre belirlenmesi önemli ve gereklidir. Kaynakların korunması ve etkinliğinin artması için gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir. Kullanım kapasitelerini aşan miktarda doğal kaynaklardan faydalanmalar ve yanlış yer seçimleri, kaynakların korunmasına ve devamlılığına olumsuz yönde etki yapmaktadır. Yenişarbademli'nin sahip olduğu ormanları, yaylaları ve Beyşehir Gölü'nün olumsuz yönde etkilenmemesi gerekmektedir.

Ülkemizin korunan alanlarında uygulamalar, bazı ülkelerden kopyalanmış metin çevirilerine bağlı kalınmaksızın kendi içerisinde özel koruma hükümleri geliştirilerek yapılmalıdır. Yörede yaşayan insan faktörü birinci öncelikli olarak dikkate alınarak, yaşam biçimleri, gelenekleri, kazançları, gözetilerek, yöre halkını mağdur etmeden ve göç etmeye zorlamadan koruma-kullanma dengesi oluşturulmalı, yöre halkı ekoturizm konusunda bilgilendirilmeli ve eğitilmelidir. Bu alanlarda mutlak surette yaşam biçimi değişime uğramaktadır. Bu süreç koruma altına alan erk tarafından çok iyi planlanmalı, yöre halkı hiçbir maddi-manevi kayba uğratılmamalıdır. Hatta ortamdaki gelirli kazançlara sahip edilerek teşvik ile motive edilmelidir.

Yenişarbademli ilçesi ve yakın çevresinde alt ve üst yapı, yol, drenaj gibi yapı sorunlarının doğal çevreyi bozmadan giderilmesi gerekmektedir. Ev pansiyonculuğu, küçük günöbirlik konaklama işletmeciliği yapılabilmesi için yerel halk teşvik

edilmeli ve gerektiğinde kredi ile desteklenmelidir. Bir taraftan ekoturizm etkinlikleri katılımcılarına hizmet verecek işletmelerin kurulmasını özendirmek; diğer taraftan tesis ve çevrenin ekolojik, ekonomik, kültürel ve fiziksel taşıma kapasiteleri belirlemeye yönelik çalışmalar ve turizm faaliyetlerinin doğaya zarar vermeden gerçekleştirilmesini sağlamak için alınacak tedbirler hep birlikte düşünülmelidir. Yenişarbademli halkının işsizlik ve bundan kaynaklanan göç sorunu da dikkate alındığında, istihdamı arttırmaya yönelik adımların ilçe açısından ne denli önemli olduğu ortadadır. Özellikle son yıllarda kitle turizminin yerini alternatif turizmin almasıyla, turizm acentelerinin Yenişarbademli gibi keşfedilmemiş destinasyonları fark etmeleri ve buraları tercih etmeleri, önemli bir çevresel fırsat olarak değerlendirilebilir. Yenişarbademli yetkilileri ve halkının bu fırsatı kullanması, ilçenin göç verirken göç alan konumuna gelmesine imkân sağlayacaktır. İlçede ekoturizm etkinliklerinin ve bunların gerçekleştirileceği alanların belirlenmesinde turizm şirketleri, acenteler, yöre halkı, kamu yöneticileri ve üniversiteler işbirliği yapabilecek, ekoturizm etkinliklerinde bir araya gelmesi bölgeyi daha güçlü bir duruma getirecektir. Yöresel el sanatları, müzik, giyim-kuşam ve yöresel yemekler ekoturizm aktivitelerinde ve tanıtım faaliyetlerinde kullanılacak önemli değerlerdir. Üretilen sera ürünleri, sebze, meyve, pekmez gibi ürünler hane halkları için ek bir kaynak olacak; ekoturizmin amaçlarından biri olan yöre halkının kazanç sağlaması gerçekleşmiş olacaktır. Böylece ilçede ekonomik sorunlar minimize edilebilecek, birey başına gelir seviyesinin yükselmesi mümkün olabilecektir.

Ayrıca bölge üzerinde doğal ve kültürel zenginliklere ait veri bankası oluşturulmalı, ulusal ve uluslararası basında bölgenin tanıtımına ağırlık verilmelidir. Markalaşma çalışmaları tüm paydaşlar tarafından desteklenmeli; yöreyi tanıtan broşürler çoğaltılarak dağıtımı mümkün olduğunca geniş alanlara yapılmalıdır.

İlçenin ekosistemi içerisinde yaşayan yabani hayvanların ve özellikle kuş türlerinin belirlenmesi, bunların göç yolları üzerinde olan Yenişarbademli'nin önemini anlaşılmasına büyük fayda sağlayacak; hatta ilçenin, dünyada kuş gözlemciliği turizminin (ornito) önemli noktalarından birisi haline gelmesine zemin hazırlayabilecektir. Böyle bir doğa olayına katılacak turistlerin ilçenin ekonomisine

ve tanıtımına katkısı olacaktır. Bu konuda Akdeniz Üniversitesi ile bir çalışma yapılması bir öneri olarak sunulabilir. Akdeniz Üniversitesi'nde Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Ekoloji Anabilim Dalı Başkanlığı'nda kuş gözlemciliği ve takım çalışmaları üzerine bilimsel çalışmalar yapılmaktadır.

Beyşehir Gölü'nün orman içi sahasında bisiklet turları, yürüyüş, kamp-karavan, çadır turizmi ve yerel şenlikler gibi eğlenceye yönelik aktiviteler düzenlenebilir. Bu tür aktiviteler Isparta ve çevre illerde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin bölgeye gelmesine, ekonomik canlanmaya neden olabilir. Böylece ekoturizm etkinlikleri konusunda öğrenci, halk ve ziyaretçilere farkındalık kazandırılabilir; bu etkinliklerin önemi vurgulanabilir ve gelecek nesillere güzel bir doğanın bırakılması konusunda bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirilebilir.

Yenişarbademli açısından ortaya çıkan fırsatların en iyi şekilde değerlendirilmesi için iyi bir eylem planının hazırlanması, bir koordinasyon kurulunun kurulması, uzun dönemli stratejilerin belirlenmesi ve gerekli bütçenin kamu veya özel sektör tarafından tahsis edilmesi gerekmektedir. İlçeye yönelik turizm/ekoturizm projelerinin ve yatırımlarının Batı Akdeniz Kalkınma Ajansı (BAKA) tarafından desteklenmesi gerekmektedir. Yenişarbademli ile ilgili önerilerin gerçekleştirilmesi için ekoturizm alanında uzman birey ve kurumların sorumluluk üstlenmesini gerektirmektedir. Bu konuda tüm taraflardan destek alınmalı; üniversiteler üzerine düşeni yapmalıdır.

Sonuç olarak, bu araştırmada elde edilen bulgulara göre Yenişarbademli, sahip olduğu doğal güzellikleri ve kültürel mirasıyla ekoturizme ev sahipliği yapabilecek potansiyelindedir. Ormanları, yaylaları, doğal kaynakları, dağ turizmi, kuş gözlemciliği, botanik turizmi, seyir noktaları ilçenin ekoturizm açısından ne denli zengin kaynaklara sahip olduğunu kanıtıdır. Bugüne kadar ilçede birçok faktörün etkisiyle ekoturizm potansiyeli tam olarak ortaya çıkarılamamıştır. Ekoturizm etkinliklerinin bölgede amacına uygun olarak gerçekleştirilebilmesi için öncelikle kaynak envanterinin tespit edilmesi, üst ve alt yapının hazır hale getirilmesi, sonra da yoğun reklam ve tanıtım faaliyetlerine girişilmesi gerekmektedir. Bunların

gerçekleşebilmesi için de, bütün paydaşların işbirliği içerisinde hareket etmesi önem arz etmektedir.

KAYNAKLAR

- [1] **Tutar, E.** (1998). Ekoturizm-Göksu Deltası Uygulamaları ve Eğirdir Gölünde Ekoturizm Olanakları, I. Ulusal Turizm Sempozyumu, 17-19 Eylül, SDÜ Basımevi, Isparta.
- [2] **Eralp, Z.** (1983). Genel Turizm, Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu.
- [3] **Yıldız, Z. & Kalağan, G.** (2008). Alternatif Turizm Kavramı ve Çevresel Etkileri, *Yerel Siyaset Dergisi*, 35, 43-45.
- [4] **Seyhan, B. & Evcim, S.** (2012). Antik Çağ'da Anadolu'da Turizm, II. Disiplinler arası Turizm Araştırmaları Kongresi, 219-234.
- [5] **Berber, Ş.** (2003). Sosyal Değişme Katalizörü Olarak Turizm ve Etkileri, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 205-221.
- [6] **Kozak, N.** (2012). Genel Turizm Bilgisi, Birinci Baskı, Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- [7] **Aydın, O.** (2012). Türkiye'de Alternatif Bir Turizm; Sağlık Turizmi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23), 91-96.
- [8] **Stronza, A.** (2001). Anthropology of Tourism: Forging New Ground for Ecotourism and Other Alternatives, *Annual Review of Anthropology*, 30(1), 261-283.
- [9] **Kozak, N., Kozak, A. M. & Kozak, M.** (2001). *Genel Turizm: İlkeler, Kavramlar*. (5. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- [10] **Baykan, E.** (2007). Turizmin Yerel Kültür Üzerindeki Etkilerinin Yöre Halkı Tarafından Algılanması (Ürgüp Yöresine Yönelik Bir Uygulama). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- [11] **Güzel, Ö.** (2011). Türkiye'de İç Turizm Pazarı Analizi ve Pazarı Canlandırmaya Yönelik Alternatif Turizm Olanakları, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 127-144.

- [12] **Özdemir, P.** (1999). Türkiye’de İç Turizm, *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 14(2), 159-168.
- [13] **Eser, K.** (2009). Konaklama İşletmelerinde Stratejik Maliyet Yönetimi ve Karlılık İlişkisi, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- [14] **Engin, K.** (2005). Büyük Ölçekli Konaklama İşletmelerinin Çağdaş Finans Tekniklerinden Yararlanma İmkânları (Güney Ege-Akdeniz Bölgeleri Konaklama İşletmeleri Kapsamında Bir Uygulama), Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- [15] **Ünlüöner, K., Tayfun, A., & Kılıçlar, A.** (2009). Turizm Ekonomisi. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- [16] **Göktaş, L. S.** (2016). Şanlıurfa ve Konya İllerinin İnanç Turizmi Potansiyelleri ve Halkın İnanç Turizmine Bakışı Açısından İki İlin Karşılaştırılması. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans tezi, Konya.
- [17] **Küçükaslan, N.** (2007). Özel İlgi Turizmi. Ekin Yayınevi. Bursa.
- [18] **Akat, Ö.** (2008). Pazarlama Ağırlıklı Turizm İşletmeciliği. (4. Baskı). Bursa: Ekin Kitabevi.
- [19] **Kozan, G. Y., Özdemir, S. S., & Günlü, E.** (2014). Turizm Yazınında “Deniz Turizmi”nin Olgusal Gelişimi, *Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi*, 6(2), 115-129.
- [20] **Ersun, N. & Aslan, K.** (2009). Kongre Turizminin Geliştirilmesinde Kongre ve Ziyaretçi Bürolarının Rolü ve Önemi, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(15), 89-114.
- [21] **Öztürk, Y. & Yazıcıoğlu, İ.** (2002). Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Alternatif Turizm Faaliyetleri Üzerine Teorik Bir Çalışma, *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:2, Ankara, 183-195.

- [22] İban, M.O., Akkılıç, M. E., & Yılmaz, Ö. (2011). Termal Turizmde Tüketici Satın Alma Davranışını Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Gönen Örneği, *Öneri Dergisi*, 9(36), 39-51.
- [23] Kocabiçak, H. Y. (1996). Kuşadası'nda Yat Turizminin Bölgenin Ekonomik ve Turistik Gelişmesine Katkısı, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- [24] Saruşık, M., Turkey, O. & Akova, O. (2011). How to Manage Yacht Tourism in Turkey: A Swot Analysis and Related Strategies, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 24, 2011, s. 1014-1025.
- [25] Arpacı, Ö., Zengin, B., & Batman, O. (2012). Karamanın Mağara Turizmi Potansiyeli ve Turizm Açısından Kullanılabilirliği. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23), 59-64.
- [26] Kaplan, B. (2010). Manavgat-Alanya Arasında Golf Sahaları İçin Uygun Alanların Belirlenmesi, Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- [27] Çuhadar, M. (2013). Development of Golf Tourism and Golf Tourism Demand Forecasts in Turkey: A study of Belek Region, Türkiye'de Golf Turizminin Gelişimi ve Golf Turizmi Talebi Tahminleri: Belek Bölgesine Yönelik Bir Çalışma, *Journal of Human Sciences*, 10(1), 1620-1639.
- [28] <http://www.yigm.kulturturizm.gov.tr> erişim tarihi 27.11.2017
- [29] Güzel, F. Ö. (2010). Turistik Ürün Çeşitlendirmesi Kapsamında Yeni Bir Dinamik: İnanç Turizmi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 2(2), 87-100.
- [30] Doğanay, H. (2001). Türkiye Turizm Coğrafyası, Çizgi Kitapevi, 3. Baskı, Konya.
- [31] Doğanay, S. (2011). Doğu Karadeniz'de Yayla Turizmi Merkezlerine Yeni Bir Örnek: Taşköprü Yaylası, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 16(26), 223-239.

- [32] **Doğanay, H. & Çoşkun, O.** (2013). Türkiye Yaylacılığındaki Değişme Eğilimleri ve Başlıca Sonuçları, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 18(30), 1-27.
- [33] **Kamacı, S.** (2015). Hakkâri İlinde Ekoturizm Olanaklarının Araştırılması, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- [34] **Demir, C., & Çevirgen, A.** (2006). Ekoturizm Yönetimi, Nobel Yayın Dağıtım, 1. Basım.
- [35] **Benzer, A. N.** (2006). Bolu-Göynük ve Yakın Çevresi Doğal ve Kültürel Kaynaklarının Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmış Doktora Tezi, Ankara.
- [36] **Polat, A. T. & Önder, S.** (2006). Karapınar İlçesi ve Yakın Çevresi Peyzaj Özelliklerinin Ekoturizm Kullanımları Yönünden Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, *Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 20(40), 53-64.
- [37] **Kuter, N. & Ünal, H. E.** (2009). Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekoturizmin Çevresel, Ekonomik Ve Sosyo-Kültürel Etkileri, *Kastamonu Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 9(2), 146-156.
- [38] <http://www.ekoturizmderneği.org/ekotur.asp> erişim tarihi 07.12.2017
- [39] **Akay, B., & Zengin, B.** (2012). Ekoturizm Kaynaklarının Geliştirilmesi: Doğu Marmara Bölgesi Örneği. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(23), 115-122.
- [40] **Rahemtulla, Y. G. & Wellstead, A. M.** (2001). Ecotourism: Understanding Competing Expert and Academic Definitions, Vol: 380.
- [41] **Sirakaya, E. Sasidharan, V. & Sönmez, S.** (1999). Redefining Ecotourism: The Need for a Supply-Side View, *Journal of Travel Research*, 38(2), 168-172.
- [42] **Stone, M. J.** (2002). Ecotourism & Community Development: Case Studies From Hainan, China, Master Thesis, University of Waterloo.
- [43] **Scheyvens, R.** (1999). Ecotourism and the Empowerment of Local Communities, *Tourism Management*, 20(2), 245-249.

- [44] **Taş, S.** (2012). Trabzon ve Ekoturizm: Yerli Ziyaretçilerin Yöreyi Değerlendirmesine Yönelik Bir Araştırma, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- [45] **Yücel, C.** (2002) “Turizmde Yükselen Değer: Ekoturizm”, TÜRSAB Ar-Ge, http://www.tursab.org.tr/dosya/1023/02nieko_1023_1889046.pdf. Erişim Tarihi:07.12.2017.
- [46] **Demir, S.** (2011). İğneada'nın Ekoturizm Potansiyelinin Saptanması, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- [47] <http://www.ecotourism.org/what-is-ecotourism> erişim tarihi 11.02.2018.
- [48] **Haznedar, H. A.** (2016). Ekoturizm ve Ekogirişimcilik Potansiyelinin Ortaya Konmasına Yönelik Bir Araştırma: Nazarköy Örneği, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ekoturizm Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- [49] **Kasalak, M. Alpaslan; Akıncı, Z.** (2015). Evaluation of the Impact of Ecotourism on the Local Community, *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1(1), 189-196.
- [50] **Sungur, Z.** (2012). Sürdürülebilir Ekoturizmin Toplumsal Etkileri: Türkiye'den Örnekler, *International Conference on Eurasian Economies*, 338-344.
- [51] **Ayotte, A. L.** (2009). Ecotourism as a Form of Sustainable Development in South Africa, Canada: Quenn's University the Degree of Masters of Environmental Studies.
- [52] **Gökçe, F.** (2006). Yerel Destinasyonlarda Turizm Potansiyelinin Belirlenmesinde SWOT (FÜTZ) Analizi Tekniği: Giresun Örneği, Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Hatay.
- [53] **Sevкли, M., Oztekin, A., Uysal, O., Torlak, G., Turkeyilmaz, A., Delen, D.** (2012). Development of a Fuzzy ANP Based SWOT Analysis for the Airline Industry in Turkey.

- [54] Uçar, D., Doğru, A. Ö. (2005). CBS Projelerinin Stratejik Planlaması ve SWOT Analizinin Yeri. TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 10. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, 28 Mart-1 Nisan.
- [55] Ülgen, H., Mirze, S. K. (2004). İşletmelerde Stratejik Yönetim, Literatür Yayınları, İstanbul.
- [56] Özköse, H., Arı, S., Çakır, Ö. (2013). Uzaktan Eğitim Süreci İçin SWOT Analizi. *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, Issue 5, 41-55.
- [57] Hay, G. J. & Castilla, G. (2006). Object-Based Image Analysis: Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats (SWOT). Proc. 1st Int. Conf. OBIA.
- [58] Karadeniz, E., Kandır, S. Y., & Önal, Y. B. (2007). Seçilmiş Paydaşların SWOT Yöntemiyle Türk Turizm Yatırımlarını Değerlendirmesine Yönelik Bir Plot Çalışma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 18(2), 195-205.
- [59] Goranczewski, B., Puciato, D. (2010). Swot Analysis in the Formulation of Tourism Development Strategies for Destinations, 20(2), 45-53.
- [60] Simoneaux, S. L. & Stroud, C. L. (2011). SWOT Analysis: The Annual Check-up for a Business. *Journal of Pension Benefits: Issues in Administration*, 18(3), 75-78.
- [61] Babazade, Ü. (2017). Sualtı Dalış Turizmi Paydaşları ile İzmir Sualtı Dalış Turizmine Yönelik Bir Swot Analizi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- [62] Yumuk, G. ve İnan İ. H. (2005). Trakya Bölgesindeki İmalat Sanayi İşletmelerinin Kalite Maliyetlerinin SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi, *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 2(2), 177-188.
- [63] Dinçer, Ö. (2004). Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası, İstanbul, Beta Yayınları.
- [64] Karabulut- Temel E. Bulut, Z. A. Sürgevil, O. (2007). Örgütlerde Mevcut Durum Analizi, *TÜHİŞ İş Hukuk ve İktisat Dergisi*, 20(4-5), 28-34.

- [65] **Karakaş, A., & Çenberlitaş, İ.** (2014). Diyarbakır İlinin Turizm Potansiyelinin SWOT Analizi ile Belirlenmesi. 9th International Conference.
- [66] **Hussey, D.** (2002). Company Analysis: Determining Strategic Capability, Strategic Change, John Wiley&Sons, Ltd., 11, 43-52.
- [67] **Bernroider, E.** (2002). Factors in SWOT Analysis Applied to Micro, Small-to-Medium, and Large Software Enterprises: An Austrian Study, *European Management Journal*, 20(5), 562-573.
- [68] **Dyson, R. G.** (2004). Strategic development and SWOT Analysis at the University of Warwick, *European Journal of Operational Research* 152, 631-640.
- [69] **Yüksel, İ. & Dağdeviren, M.** (2007). Using the Analytic Network Process (ANP) in a SWOT Analysis- A Case Study for a Textile Firm, *Information Sciences*, 177(16), 3364-3.
- [70] http://kobitek.com/swot_analizi_nedir erişim tarihi 01.04.2018
- [71] **Cebecioğlu, C.** (2006). SWOT Analizi ve Bir İşletme Üzerine Bir Uygulama. Strateji Bilimi Anabilim Dalı, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- [72] **Leigh, D.** (2006). Swot Analysis. The Handbook of Human Performance Technology.
- [73] **Weichrich, H.** (1982). The Tows Matrix- A Tool for Situational Analysis, *Long Range Planning*, Volume 15(2), 54-66.
- [74] **Demirtaş, Ö.** (2013). Havacılık Endüstrisinde Stratejik Yönetim: SWOT Analizi ile Durum Değerlendirmesi. *NEÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 207-226.
- [75] **Bedük, A., Zerenler, M., & Soysal A.** (2008). Değişen Dünya'da Yeni Yönetim Modelleri'nin Turizm Sektöründe Kullanılması ve Tanıtım Stratejilerinin Belirlenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 20, 135-162.

- [76] **Karaman, A. E.** (2011). Üniversitelerin Stratejik Planlarındaki SWOT Analizleri, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilim Uzmanlığı Tezi.
- [77] **Yüce, B.** (2007). Üniversitelerde Stratejik Planlama ve Bir Yazılım Tasarımı, Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- [78] **Yaman, B.** (2017). Stratejik Yönetim Sürecinde SWOT Analizi ve Bir İşletmede Uygulaması. Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- [79] **Demir, C., & Yılmaz, M. K.** (2010). Stratejik Planlama Süreci ve Örgütler Açısından Önemi. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(1), 69-88.
- [80] **Yeşiltaş, M., Çeken, H., & Öztürk, İ.** (2009). Karadeniz Bölgesindeki Turizm Olanaklarının SWOT Analizi ile Değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl:2, Sayı:3, 250-269.
- [81] **Birdir, K., & Karakan, H. İ.** (2015). Gaziantep İlinin Turizm Açısından SWOT Analizi ve Turizmin Geliştirmesine Yönelik Öneriler, *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 13(1), 77-92.
- [82] **Yenişarbademli Belediyesi Tanıtım Kitapçığı.** (2016).
- [83] <http://www.nkfu.com/yenisarbademli-nerededir/> erişim tarihi 6.10.2017.
- [84] <http://www.yenisarbademli.gov.tr> erişim tarihi 6.10.2017.
- [85] <https://www.neredenereye.com/turkiye/isparta> erişim tarihi 6.10.2017.
- [86] **Tatkan Arşivi.**
- [87] **Yenişarbademli Belediyesi 2017 Resim Arşivi.**
- [88] <http://www.ispartalilerderneği.org/> erişim tarihi 7.10.2017.
- [89] **Akdeniz Bülten Dergisi.** (2017).
- [90] **Orman ve Su İşleri Bölge Müdürlüğü Broşürü.** (2012).
- [91] <http://www.ispartakulturturizm.gov.tr> erişim tarihi 10.10.2017.

- [92] <http://www.coğrafya.gen.tr> erişim tarihi 11.10.2017.
- [93] <http://www.nenerede.com.tr> erişim tarihi 11.10.2017.
- [94] **Yenişarbademli Belediyesi Kültür ve Turizm Haritası Broşürü.** (2016).
- [95] <http://www.yenisarbademli.bel.tr> erişim tarihi 13.10.2017.
- [96] <http://www.yenisarbademli.gov.tr/cografi-durumu> erişim tarihi 13.10.2017.
- [97] <http://www.yenisarbademli.gov.tr/ilcemiz> erişim tarihi 14.10.2017.
- [98] <http://www.faydalarizararlari.com> erişim tarihi 13.10.2017.
- [99] <http://www.dogalhayat.org> erişim tarihi 13.10.2017.
- [100] <https://www.haberler.com/isparta-da-yeni-bir-kara-yosunu-turu-kesfedildi-5305568-haberi/> erişim tarihi 20.10.2017.
- [101] **Genç, M., Güner, T.** (2003). Göller Bölgesi'nin Anıt Ağaçları, Isparta Valiliği İl Özel İdare Müdürlüğü.
- [102] <http://www.superhaber.biz> erişim tarihi 21.10.2017.
- [103] <http://www.kulturportali.gov.tr> erişim tarihi 09.01.2018.
- [104] <https://astroturk.net/yenisarbademli-gozlem-senligi> erişim tarihi 10.01.2018.
- [105] <http://www.yenisarbademli.bel.tr/tr/uluslar-arasi-resim-heykel-calistaylari.aspx> erişim tarihi 29.05.2018.
- [106] **Yenişarbademli Belediye Başkanlığı 2017 Yılı Faaliyet Raporu Kitapçığı.**
- [107] <http://www.isteisparta.com> erişim tarihi 29.05.2018.
- [108] <http://www.yenisarbademli.bel.tr/2016-2017-FaaliyetRaporu> erişim tarihi 29.05.2018.
- [109] <http://www.on5yirmi5.com/dosya/turkiyenin-illeri/32-isparta-hakkinda-genel-bilgi> erişim tarihi 10.06.2018.
- [110] **Yenişarbademli Kaymakamlığı Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü Raporu.** (2016).

[111] <http://www.hurriyet.com.tr/ege/hizmet-icin-kardeslik-27540592> erişim tarihi 12.06.2018.

[112] <http://www.konyaalti.bel.tr/haberdetay/1382/konyaalti-belediyesine-ispirtadan-kardes-belediye.html> erişim tarihi 12.06.2018.

[113] **Durgun, A.** (2007). Isparta Turizminin Swot Analizi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(5), 93-109.

[114] **Atasoy, E., Efe, R., & Soykan, A.** (2008). Bursa ve Uludağ'ın Turizm Potansiyeli ve Sorunları. International Conference Education, Science, Economics and Technologies in the Global World.

[115] **Özkök, F.** (2006). Yoksulluğun Azaltılmasında Turizmin Yeri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(15), 85-98.

[116] **Kaypak, Ş.** (2012). Ekolojik Turizm ve Sürdürülebilir Kırsal Kalkınma. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14(22), 11-29.

EKLER

ISPARTA YENİŞARBADEMLİ İLÇESİNİN EKOTURİZM POTANSİYELİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK ANKET FORMU

Araştırmanın amacı, Yenişarbademli'nin ekoturizm potansiyelini SWOT analizi aracılığıyla ortaya koymaktır. Hazırlanan bu anket ile Yenişarbademli'de yaşayanların ekoturizm ile ilgili bilgi düzeyleri, çevreye duyarlılıkları, Yenişarbademli'nin güçlü-zayıf yönleri ile yöre için var olan fırsat ve tehditlerin neler olduğu hakkındaki görüş ve algıları tespit edilmeye çalışılmaktadır.

Anketteki sorulara vereceğiniz cevaplar tarafımızca saklı tutulacak ve tamamen bilimsel amaçlı olarak kullanılacaktır. Anket sonuçlarının sağlıklı olabilmesi için soruları samimi ve doğru olarak yanıtlamanız gerekmektedir. Lütfen anketlerin üzerine isim belirtmeyiniz. İlgi ve yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Ayşe TATKAN

İzmir Katip Çelebi Üni.-Ekoturizm YLÖ GSM:0505 211 4986

e-mail: efetatkan@hotmail.com

DANIŞMAN: Doç.Dr. Zehra Nuray NİŞANCI e-mail: zehranuray.nisanci@ikc.edu.tr

BİRİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ BÖLÜM					
Cinsiyetiniz	Bayan( )		Medeni Durumunuz	Bekar ( )	
	Erkek ( )			Evli ( )	
Yaşınız		Meslek:	Memleketiniz		
Eğitim Durumunuz	Okur-Yazar( )	İlk-Orta ( )	Lise ( )	Üniversite ( )	Diğer.....
Aylık Gelir Aralığınız	0-1500- ( )	1500-2500( )	2500-3500( )	3500-4500( )	4501 ve üzeri( )

İKİNCİ BÖLÜM

Bu bölümde ÇEVRE,DOĞA,EKOTURİZM ile ilgili görüşlerinizi öğrenmek amacıyla çeşitli sorular verilmiştir. Lütfen bu soruları kendi düşünceleriniz doğrultusunda;

1-Kesinlikle Katılmıyorum, 2-Katılmıyorum, 3-Fikrim Yok, 4-Katılıyorum, 5-Kesinlikle Katılıyorum, seçeneklerinden birini (X) koyarak cevaplandırınız.

SORU NO	SORULAR	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Ekoturizm, ekonomik turizmdir.					
2	Ekoturizm, ekonomisi deniz-kum-güneş- olan turizmdir.					
3	Ekoturizm, dağda, ormanda, göl kenarında yapılan turizmdir.					
4	Ekoturizm, çevreye ve yöredeki kültüre az zarar veren ve kazancı yerel halka kalan turizm türüdür.					
5	Çevrenin mutlaka korunması gerekmektedir.					
6	Daha pahalı bile olsa genellikle çevreye daha az zarar veren ürünleri tercih ederim.					
7	Çevre ile ilgili her türlü faaliyete gönüllü katılmak isterim.					
8	Farkındalık oluşturmak için konferanslar ve eğitimler önem arz etmektedir.					
9	Tatil için mekân seçiminde doğa önceliklidir.					
10	Çevrenin korunmasında devlet ve özel sektörün desteği çok önemlidir.					
11	Yenişarbademli'nin tanıtılması için <i>kamu kurumları</i> elinden geleni yapmaktadır.					
12	Yenişarbademli'nin tanıtılması için <i>özel sektör</i> elinden geleni yapmaktadır.					
13	Yenişarbademli ekoturizm için uygun bir yapıya sahiptir.					
14	Ekoturizm etkinliklerinin Yenişarbademli'ye katkısı olur.					
15	Yenişarbademli'nin temiz ve keşfedilmeye değer bir doğası vardır.					

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bu bölümde Isparta'nın YENİŞARBADEMLİ İlçesiyle ilgili soruları cevaplamanız istenmektedir. Verdiğiniz cevaplar ilçenin ekoturizm potansiyelinin SWOT analizi ile belirlenmesine katkı yapacaktır.

1	Yenişarbademli ilçesini (Oralı değilseniz) ilk nasıl duydunuz?																				
2	Yenişarbademli'nin en dikkat çekici özelliği sizce nedir?																				
3	Yenişarbademli'de turizm faaliyetlerinin canlanması için neler yapılmalıdır?																				
4	Yenişarbademli aşağıdakilerden hangisi ile anılmaktadır?(birden fazla işaretleme yapabilirsiniz) <ul style="list-style-type: none"> o Mağara o Piknik alanı o Doğası ,ormanları o Yemekleri,yöresel lezzetler o Fuar/sergi o Festival o Dağ yürüyüşü o Tarihi eserleri o Endemik bitkileri (Dedegül,mantar vb) o Yaylaları																				
5	Sizce Yenişarbademli'de aşağıdakilerden hangisi yapılabilir? (Birden fazla işaretleme yapabilirsiniz. Lütfen 1, 2...şeklinde önem sırasına göre sıralayınız.) <table border="0" style="width: 100%;"><tr><td style="width: 50%;">Milli Park Ziyaretleri</td><td style="width: 50%;">Tarihi Alan Gezileri</td></tr><tr><td>Yayla turizmi</td><td>Kamp/Karavan turizmi</td></tr><tr><td>Dağ ve Doğa Yürüyüşü (Trekking)</td><td>Yöresel lezzetler</td></tr><tr><td>Akarsu Turizm</td><td>Yöresel el sanatları sergileri</td></tr><tr><td>Dağ ve Kış Turizmi</td><td>Gelenek Görenek tanıtımları</td></tr><tr><td>Görsel sanatlar</td><td>Festival turizmi</td></tr><tr><td>Gökyüzü bilimi</td><td>Mağara gezileri/mağara turizmi</td></tr><tr><td>Av turizmi</td><td>Kuş Gözlemciliği</td></tr><tr><td>Bisiklet turları</td><td>Atlı doğa yürüyüşü</td></tr><tr><td>Yaban Hayatı (Fauna) Gözlemciliği ve Foto Safari</td><td>Bitki inceleme(botanik)turizmi</td></tr></table>	Milli Park Ziyaretleri	Tarihi Alan Gezileri	Yayla turizmi	Kamp/Karavan turizmi	Dağ ve Doğa Yürüyüşü (Trekking)	Yöresel lezzetler	Akarsu Turizm	Yöresel el sanatları sergileri	Dağ ve Kış Turizmi	Gelenek Görenek tanıtımları	Görsel sanatlar	Festival turizmi	Gökyüzü bilimi	Mağara gezileri/mağara turizmi	Av turizmi	Kuş Gözlemciliği	Bisiklet turları	Atlı doğa yürüyüşü	Yaban Hayatı (Fauna) Gözlemciliği ve Foto Safari	Bitki inceleme(botanik)turizmi
Milli Park Ziyaretleri	Tarihi Alan Gezileri																				
Yayla turizmi	Kamp/Karavan turizmi																				
Dağ ve Doğa Yürüyüşü (Trekking)	Yöresel lezzetler																				
Akarsu Turizm	Yöresel el sanatları sergileri																				
Dağ ve Kış Turizmi	Gelenek Görenek tanıtımları																				
Görsel sanatlar	Festival turizmi																				
Gökyüzü bilimi	Mağara gezileri/mağara turizmi																				
Av turizmi	Kuş Gözlemciliği																				
Bisiklet turları	Atlı doğa yürüyüşü																				
Yaban Hayatı (Fauna) Gözlemciliği ve Foto Safari	Bitki inceleme(botanik)turizmi																				
6	Yenişarbademli'nin EN GÜÇLÜ YÖNLERİ aşağıdakilerden hangisi olabilir?(önem sırasına göre numaralandırınız) <ul style="list-style-type: none"> • Sahip olduğu kültür ve tabiat varlıkları • Turizme yönlendirilebilecek işgücü varlığı • İklimi • Kamu kurumlarının tanıtım çalışmaları • Bozulmamış çevre • Ormanları • Yaylaları (Melikler yaylası...) • Doğal kaynakları (Pınargözü mağarası) • Endemik bitki türlerine sahip olması • Dağ turizminin yapılabilmesi • Fauna gözlemciliğine imkan sunması • Av turizmi için kaynaklara sahip olması (Yaban hayatı) • Kuş gözlemciliğinin yapılabilir olması • Botanik turizmüne müsait olması • Enerji üretmek için gerekli kaynaklara sahip olması • Sahip olduğu tarihi eserler • Bisiklet turizmi için alt yapıya sahip olması • Türkiye'nin en büyük tatlı su gölü olan Beyşehir Gölü'nün varlığı ve balıkçılık • Manzara seyir noktaları, açık ve yeşil alanlar • Yılda bir düzenlenen festivaller (Pınar gözü kültür şenlikleri..) • Yöresel el ve yemek sanatları • Diğer:.....																				

7	<p>Yenişarbademli'nin <u>EN ZAYIF YÖNLERİ</u> aşağıdakilerden hangisi olabilir? (önem sırasına göre numaralandırınız)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tanıtımın ve reklamın yetersiz oluşu, • Turistlerin zorunlu ihtiyaçlarını karşılayacak mekanlara sahip olmaması(lokanta, kafe vb.) • Turizm bilincinin yeterince gelişmemiş oluşu, • Altyapı, yollar vb. ihtiyaçlara cevap vermemesi, • Sit alanı olması(hiçbir işlem yapılamaması) • Finansman ihtiyacının sorun olması, • Eğlence ve alışveriş merkezi noktalarının olmaması, • Merkezi yerlere uzak oluşu • Konaklama ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalması • Kamu kurumlarının yeterince kaynak ayıramayışı • Kamu kurumlarının misafirhane gibi konaklama alanlarının az olması • Özel kurumlarının yeterince kaynak ayıramayışı • Siyasi çekişmeler • Diğer: .....
8	<p>Yenişarbademli için <u>EN BÜYÜK ÇEVRESEL TEHDİTLER</u> aşağıdakilerden hangisi olabilir? (önem sırasına göre numaralandırınız).</p> <ul style="list-style-type: none"> • İlçenin ekoturizm kaynaklarının/ turistik görünümünün bilinmemesi • Yakın mesafelerde bulunan diğer il veya ilçe sınırlarında daha cazibeli yerlerin bulunması • Çevresel yönetmelikler(sit alanı olması) • Mevsimsel tehditler (çığ, sel, deprem vs) • Ekonomik istikrarsızlıklar • Paydaşlarla iletişimin zayıf olması • Ekoturizm etkinliklerinin gerçekleştirilmesinde gönüllü insan sayısının azlığı • Diğer:.....
9	<p>Yenişarbademli'nin <u>EN BÜYÜK ÇEVRESEL FIRSATLARI</u> aşağıdakilerden hangisi olabilir? (önem sırasına göre numaralandırınız)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turizm potansiyelinin yüksek olması • Dört mevsim boyunca farklı turistik aktivitelere olanak vermesi • Yöre insanının gelişmelere açık olması • Yöre insanının ekoturizmi desteklemesi • İnsanların ekoturizm etkinliklerine talebinin artması • Üniversite olması (Yenişarbademli MYO) • Devletin çevrenin korunmasına yönelik tedbirleri ve yatırım tahsisleri • Devletin ekoturizm faaliyetlerine öncelik vermesi ve yatırım tahsisleri • Devletin tabiat ve kültür varlıklarının korunmasına yönelik tedbirleri ve yatırım tahsisleri • Zengin orman kaynaklarının olması, • Doğal alanlarının bozulmamış olması • Diğer:.....

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı: Ayşe Tatkan

Doğum Yeri ve Tarihi: K.Maraş/AFŞİN-03.05.1977

Medeni Hali: Evli

Ev Adresi: Aşağıhisar mahallesi 4527 sokak Nur Apartman no:8 kat:3
MANAVGAT/ANTALYA

Tel: 05052114986

Mail:efetatkan@hotmail.com

EĞİTİM

Lise: Gelendost Lisesi (1994-Gelendost, Isparta)

MYO: Cumhuriyet Üniversitesi Sivas MYO\Maliye 2000

Lisans: Anadolu Üniversitesi İktisat Fakültesi Maliye Bölümü 2011

Yüksek Lisans: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Ekoturizm
Anabilim dalı

İŞ TECRÜBESİ

Isparta İyaş Avm hesap işleri bölümü kasiyer 2001-2004

Çankırı orman işletmesi fidan yetiştiriciliği programı 2009-2014

2017 yılından itibaren Manavgat Sanayici ve İş Adamları Derneğinde (MASİAD)

YABANCI DİL

İngilizce (orta seviye)

KARİYER HEDEFİM

Lisans eğitimim süresince edindiğim bilgi ve becerilerimi, yüksek lisans programında edindiğim bilgi ve birikimle geliştirerek hizmet edeceğim kurumlara, edindiğim bilgi birikimi ile olumlu yönde katkılarda bulunmak.